

Adiçoes na Gramatica.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ט

Fol. Reg.

- 8. 6. *Dagues.* E se acha sem o dagues
נבכים ou שמט & מלכות, por não
לר לקוח:
- 13. 3. *Verbo.* O *Rabiah* com *Geris* (que
traz no cabo do verso) ou sem elle.
- 14. 14. E אפקור & não acrescentada nos
nomes, אצבע אהים:
- 15. 6. Excluese este da regra,
conforme a Mesará.
- 16. 5. *Adiante.* Sua pronunciaçãõ he
maes floxa.
- 17. 20. *Copulativo.* Ou conjuntivo.
- 17. 26. ואני עשה המלך שלמה & ועשה ואמר:
- 35. 8. *Yefabab.* (יבלת ; ישבח) יפקר.
- 36. 1. נחיעין יור sendo dos עיין.
- 48. 29. מגולל מפלל צלבון במקום מקיים:
- 25. 10. E terminaõ ם. masculino,
ni feminino.
- 4. 19. חמ"ט לפ"ק ה' 5449. חמ"ט לפ"ג. 5000 ה'

Y hizo apañar, obedecer	וישמע שאול	שמע
Te espavorefas	אל תשתע כי אני אהך	שעה
Y mis beverajes	שמני ושקוי	שקה
A la pila	אל השוקת	
Con almagre	ימארהו בשרר	שרד
Salinas	משרפות מים	שרף
Las cobras ardedoras	נחשים השרפים	
Angeles, Seraphines	שרפים עומרים	
Pintados, peynados	שרוקים ולכנים	שרק
Y señalará	ותאר הנכול	תאר
Alguaya, o colgaduras	ותוללנו שמהה	תלל
A almenas	בנוי לתלפיות	

אלם • לכנותיו ארמנותיו : ארוז • וארוזי' וחרוזי' : כתת ושרש גכתו
 גול • מזלות מזרות : נתק • אתקן : סכל • והשכלות : ספח •
 ושפח : פלא • והפליתי : פרא • יפריא • *creferá* קרא *apregoar*
 ראש *principal Capitan* שנה שנין *plazer delicia*

מלאכה מלאכות עבודה ומעשה

Artes	מעשה	<i>Liberacs</i> 7.	חפשיות
<i>Mecanicas</i> 7.	פעוליות	<i>Gramatica</i>	דקרוק
<i>Manufactura</i>	הצמר	<i>Logica</i>	הגיון
<i>Agricultura</i>	הארמה	<i>Rethorica</i>	הלצה
<i>Architectura</i>	הבנין	<i>Arithmetica</i>	מספר
<i>Pintura</i>	הציור	<i>Geometria</i>	תשבורת
<i>Tanger</i>	השהוק	<i>Muzica</i>	ניגון
<i>Armas</i>	בלי זיין	<i>Astrologia</i>	תכונה
<i>Navegaçaõ</i>	תכפינה		

נגיד נשיא קצין שר *Principe* בקש בעה *Buscar*

: מעשה סיפור מקרה *Historia*

(אכילת פרס • חצי בכר של ח' ביצים :)

תם ונשלם שכח לאלהינו מלך העולם

Rodillas, pies, piernas
 Su compañía
 En funda
 Cura de quebradura
 Amartche
 moça dos moças
 Abarcan
 Y hizieron subir
 Alçadvos, apartadvos
 Pavones
 gritar, clamar
 Y corriste
 Y saliva
 Y condenarán
 Con vermellón (bernis
 Anca
 Su soltura
 Tus olas, ondas
 Hago ãfintar y no hago parir
 Creferás
 De teta, deleyte
 Moças cativas, y muzicas
 Mis enemigos
 Estendida
 vertera
 Jarro
 Sus vezinos
 Dexar, largar
 Alli.
 Maravillarfeá

מרגלותיו
 שרי יהודה רגמתם
 כצנור אבן במרגמה
 ועלה לתרופה
 ארחסך ה'
 רחם רחמתיים
 רוכב שמים
 וירכיבו את ארון ה'
 הרמו מחוך הערה
 בנף רננים
 אל הדנה
 ותירץ עמו
 מכליכות ורוק
 והרשיעו את
 ומשוח בשער
 חשפי שובל
 ואת שכרו
 כל משברין וגליך
 האני אשכיר
 ביום נמין תשגשגי
 משור תנחומיה
 שרה ושרות
 למען שוררי
 חין שחוט
 מי ישכב
 משכב וספות
 ואל כל שכניו
 שול תשולו לה
 עם שם לו (שמים בשורש שום)
 ישום וישרוק

רגם
 רוף
 רחם
 רכב
 רמס
 רנן
 רצה
 דקק
 רשע
 ששר
 שבל
 שכר
 שגה
 שדר
 שור
 שחט
 שכב
 שכנ
 שלל
 שם
 שמש

Cavas	ולחפור פרות	פור
Abrir prizion, y tomarlos	פקח קוח	פקח
La lima de bocas	והיתה הפצירה פים	פצר
Los juntantes	הפורטים על פי הגבל	פרט
Despedaçar pedaços	פתוח אותה פתים	פתת
Y foltó	ויפתח את חגמלים.	פתח
La llave	ויקח את הכפתח	
Espadas	והמה פתיחות	פתל
Hilo pañuelo	צמיד פתיל	צבה
Por voluntad	לצני ולכבוד	צרק
Y lo justificaré	והצדקתיו	צהב
Rubio. (loiro dorado)	שער צהוב	צום
Y ajuntaronse	ויצמו	צור
Su quicio	הדלת תסוב על צירה	צחח
Altura de	צחח סלע	
Securas	צחצחות (צחחה)	צלח
Em garafa, seno	טמן עצל ירו בצלחת	קבב
La tienda	אל הקבה (ובשרש נקב)	קבע
Fiez, borra	את קובעת כוס התרעלה	קיק
La yedra	על הקיקיון	קלע
Esculpidura	מקלעת בקעים	קגה
Compañã de lança	חית קנה	קצף
Como espuma	בקצף על פני מים	קרה
El viguan	הסקרה במים	קרח
Pelarán peladura	לא יקרחו קיחה	קרן
Resplandeció, lustró	כי קרן עור	ראה
Será aparecido	יראה כל זכורך	
Por desprecio	לראוה כך	
Grande	רבתי עם	רבב
Mixiricó, misturero	(רב basta)	רגל
	לא רגל	

Los relampagos	ואת הלפידים (כלפידים)	לפד
Mis mexillas	טורבק מלקוחי	לקח
Flamean	ואש מתלקחת	מסס
Abondo de	כסת נרבת ירך	מצה
Chupaſte	שתית מצית (למען חמוצו)	מרק
Y con afeytes	ובחמרוקי הגשים	
Alizamiento	חמרוק ברע	נבא
Y enloquecioſe, hablar	ויתנבא בחוך הבית	נבל
Canſar te canſarás	נכול תכול	נבב
En la ſecura, dizicrta, enxuta	כאפיקים בנגב	נזה
Hará hablar	כן יוח גוים	נחל
Llanura, valle	נחל השמים	נחר
Relincho, eſtarnudo	נחרת סוסיו	נעל
Argollas del cadonado	כפות המניעול	
Mi grillon	אשליך נעלי	נפש
Y reſoſó	שבת וינפש	נשא
Principes, nuves	נשיאים	נקב
Machados, deſtrales	במפמרות ובמקכות	סגר
Si me entregarán	היפנירוני בעליקעילה	סחר
Lunares, redondos	והשהרוניס	עבט
Y empreſtarás	והעבטת (תעכוט)	עדה
Tu boça	המשביע בטוב עריך	ערן
Liguaduras	מעדנות כימה	עוד
Prea	יאכל ער	
En mientras	עוד חמא, mas, a	עטן
Sus vaſos, cubas	עטיניו מלאו	על
Sobre, con, cerca, a, en	על עליו	עפל
Almoranas, tapados, ocultos	בעפולים	עקד
Faxado, bendado	עקוד ומלוא	עשר
Decacordio	עלי עשור (יעשור)	

Arregístense	יבשו אויבי	ירוש
Jurisdiccion	ידים partes quicios	יר
La partera y paren	המילדת וילרו	ילר
Fueron criados	בטרם הרים יולרו	
Y alinajaronse	ויתילרו על משפחותם	
Lleva	(וכשרש הלך) היליכי את הילר	ילך
Y tirará, limpiar	ניעה ברר	יעה
Tu suziedad	וכסית את צאתך	יצא
Los chíquitos	הצאצאים והצפעות	
Se enforteserá	לבו יצוק כמו אבן	יצק
Mi anima, gloria	אף כבודי ישכון	כבר
Vedó, impidió	ולא כהה בהם	כהה
Rugieron, rebolvieronse	נכמרו דחמיו	כמר
Sera apañado apartado	ולא יכנף עוד	כנף
Y hastilla	וכפס מעץ יעננה	כפס
Los principes	ואת הכרי	כר
Prados	לבשו כרים הצאן	
Por labradores	לכורמים וליוגבים	כרם
Conturbando	הכרע הכרעתני	כרע
De arrodillarse	מכרוע על ברכיו	
Labradas	כרותות ארוים	כרת
Y el Kerety	והכרתי והפלטי	
En el horno	במלט במלכן	לבן
Y olmo	אלון ולבנה	
Como choza	במלונה במקשה	לון
Y querellaron	וילונו כל ערת (מלינים)	
Mi carne	כרוי לחמי (ללחם)	לחם
Dicipulo	מבין עם תלמיד	למר
Abezado	פרא למור מרבר	
Con aguijon	במלמר הבקר	

Como vuestro semejate	הילדים אשר כגילכם	גיל
Y ananos	וגמרים	גמר
Y apuntó	ויגמול שקרים	גמל
Aperfeccionan, gualardona.	לא גומר עלי	גמר
Arrebataron	לא גרמו לבקר	גרם
Y perfiguieron alcanfaron	וירבקו מלשטים	דבק
Batien	קול דודי דופק	דפק
Hec	Agora, aqui	הן הנה
Prision, fepo	אל המהפכת	הפך
El canto	עת הזמיר הגיע	זמר
Pfalterios muzicales	בזמרות	חבר
Sus manchas	ונמר הברבורותיו	חגב
El defseo	ויסתכל התגב	חגר
Y esmoverfean	ויחגרו	חדר
Afeladan, estremecien	החודרת להם	חיה
Partes, rincones, cantos	וחדרי תימן	חלל
Compañia de lança	חית קנה	חליץ
Aldeas de Yair	חות יאיר	חלק
Tu Criador	אל מחוללך	חרף
Hará deleytar	ועצמותיך יחליץ	חרין
Gixaros de, alifadas	חלוקי אבנים	חצין
Mi mocedad	בימי ח'פי	חיל
Aplafada	נחרפת לאיש	חיל
Quefos, apertaduras	ובדריצי הלב	חיל
Con China	ויגרין בחצין שני	חיל
Haziente mover	ה' מטלטלך	חיל
Rodado, manchado	נקוד וסלוא	חיל
Tu razonamiento	וכרוך טעמן	חיל
Sustento	וחתן טרף לביתה	חיל

Adiçõems nas Rayzes do Hes-Haym.

השרשים נוכפים בביאורם וצריך להביאם במקומם
בספר עץ חיים • עם אותם שנשמנו וחסרו עוד בדפוס
וגרשמו כבר בסוף הספר שם :

Redondes	שרוך אנן הסרה	אלה
El cuchillo	אח המאכלת	אנן
Tajar los tajaré	אכוף אסיפם	אכל
Y la mistura	והאכפסוף אשר בקרבו	אסף
Ofrenda	אשה ריח ניהוח	אש
Defolalos	האשימם אלהים	אשם
La entrada	שומרי הסבוא	בוא
Adentro	אחוריהם ביתה	בית
Lugares	בתים לבדים	
Cortinas	בתים לאשרה	
Honduras de, corriente	עד נכבדים	בכה
La mayor	ותאמר הבכירה	בכר
Como primerissa	צרה כסנכירה	
Engaño	כל דברי בלע	בלע
Como cubrir	כבלע אח הקדש	
Pastaré pasière apacentaré	כי יבער איש	בער
Mi peticion	אח בקשתי	בקש
Hijo de	ומה בר בטני	בר
Y escogerás, rofará	ובראח לך שם	ברא
Tus barraganes, valientes	וחתונבורין	בכר
Y hizo bolar	ויגו שלום	גוז
Sierras, cortador	ובסגורות הכרול	גוז
Dizicrta	ארץ גזרה	

L

como

Por dar noticia aos curiozos, vem aquy este Alpha-Betá das Letras Síríacas.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
 א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
 א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
 א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
 א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

NB. א he אל / ב he לא / ג he לל

As Vogaes a e i o u

א
 א
 א
 א
 א

K

Nestes caracteres e Lingoa Chaldea, estão escritos os Psalmos: e tem por Titulo

כַּלְבַּן וְסִמְסִימָן וְיִסְמִי מַלְכָּן סִבְבָּן
 כתבא דמומורא דדויד מלכא ונביא

הנהגת המדקדק

כלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך כלבי

הבית יתפרד והוא לשמוש • לבי התיבה מתחלקת לב שלי • לב הוא שם דבר • לב יחיד לבות רבים שרשו לבב מן הכפולים • התואר נלכב והשם לב ולכב • היוד כנוי ליחיד מרבר ומשוחף • הבית בית השמוש באותיות כלב • נקוד שוא כמספם • דגושה שהיא בגר כפת בראש מלה • והבית השני

דגושה לחסרון בית השורש היא האות האמצעית • בשקל פקדתי על משקל פעלתי • הוא פועל עבר ליחיד מרבר ומשוחף • מבנין פעל הקל • שרשו צפן מן השלמים • התואר צופן שם דבר מצפון • התינו מאותיות תו מנה להורות יחיד מרבר ומשוחף • התינו דגושה שהיא אחר שוא נח מאותיות בגר כפת:

התיבה מתחלקת אמרה שלך • אכרה שם דבר אמרה יחידה אמרות רבות והתמיכות אמרת שרשו אמר מן התואר אומר שם דבר אומר מאמר אמרה • הך כנוי ליחיד נמצא וזכר • הת' במקום הא מורה לנקבה • מלה שרשה מען • הלכר ל' השמוש • בשוא כנכון • או יתכן להיות שרשה ענה והסם נוספת מאותיות האכניות :

מלה וכן שרשה מן השניים • בפלם אמצא ובשקל אפקוד אפקד על משקל אפעל • הוא פועל עתיד ליחיד מרבר ומשוחף • מבנין פעל מן גזירת נחי למד אלף • התואר חטא שם דבר חטא האלף מאותיות איתן להורות יחיד מרבר משוחף • מלה מורכבת מן למד השמוש עם הך' כנוי ליחיד נמצא • וגם ליחידה נמצאת שמשמשה לזכר או לנקבה :

תם

לנקבה :

צפנתי

אמרתך

נח מא אלף

למען

לא אחטא

שרשו חטא וחטאה

לך

DECLARAÇÃO

71

22 בען	agora	סניא	muyto
ארין	anraõ	סאים	mas se
הכא	aqui	דילטא	quiçaes
חסן	alli	כחרא	juntamente
אן	adonde	ביני	entre
סאן	quem	אך	ainda
בר	fora	זער	pouco
אלא	fenaõ	חו	maes
כרנא	com isto	חרי	alegría
כך	assim	ווי	guaya
הא	eis	משול בכין	por tanto
בבעו	pedindo	אף על מי	com ser
כמה	quanto	אף על גב	com tudo

F I N I S.

L A U S D E O.

Anno 5449.

כי לקח טוב נתתי לכם תורתִי אל תעוּבוּ

DECLARAÇÃO

רבעת
quarta parte

§. 2.

מקד פקיד	2	Encomendou
פקדת		mandaste
פקדית		mandey
אימר	3	direy
איול		irey
איכול		poderey
חומר	4	& dixey
חומר		& diras
חומר		oxala
חומר	5	fez entrar
חומר		foy comido
חומר		foy achado
חומר		foy mandado
חומר	6	santificou
חומר		repartio
חומר		governou
חומר		falou
חומר		ajuntou
חומר		bendixey
חומר		porfiou
חומר	8	fez mandar
חומר		fez forte
חומר		fez apanhar
חומר		fez flojecer
חומר	9	fizeste perder
חומר	10	foy vizirado
חומר		foy ordenado
חומר		foy posto
חומר	11	me vizirou

§. 3.

נוק .1 Danou

שמר		guardou
נסיו		tomou
אמר		guardarey
שמר	2	guardou bem
אנוק	3	fez danar
אנאי		fez parar
הנפק		tirou
ירע	4	soubey
אינע		saberey
איכול		poder
איכול		comer
יקיר	5	precioso
הודע	6	faz saber
אביש		fez secar
אינק		fez namar
הוביל		levou
חוב	8	tornar
טוש		maes crescer
קיים	9	afirmou
החוב	10	fez tornar
היה	11	foy era
גלא	12	descubriu
חיה		vio
שיצו	14	talhar
גלי		cativar
אגלי	15	fez cativar
ירי	16	confesou
יני		enganou
נרי		estilou
אתיה	17	vieste
אסיה		saraste
איהסי		foy curado
היתיו		truxeraõ
אשתיו		beberaõ
איתיו	18	trouxey
רקדקיק	19	miudou
קדם	21	diante antes

Das Palavras que vem nestas Notas da Gramatica Chaldaeyca.

S. I.

1 דפקר	Que encomêdou
די ברא	que criou
די פטרית	que sua soltura
2 עאן	ovellas
קיט	verão
וזהב	ouro
יתב	estteve
עסרא	dez
מימר	dito
ריט	cabeça
4 טכא טכא	boim boa
5 פקר ברא	mandou criou
תהומא	abifimo
כספא	prata
6 אנת את	tu
אנפא	nariz
אנכא	fruto
אנחא אהחא	mulher
7 ריין	magõs
8 רחא רחיא	ley as leis
אילן	arvore
אתי אחין	frmaes
חורן	bois
קניאן	muytos
נכר נכרא	varaõ
נברין נבראי	varoens
9 אכא	קנץ
10 ברכא	obençaõ
מלכוותא	reynos
סירחא	cançaõ
סירחא	cançoens
ספירא	fermozo
ספירן	fermozos

11 מדינתא	provincia
מלא	palavra
ככה	prata de
חולון	geraçoens
12 משריחא	jeal
13 יחיר	maes que
לחרא	muyto
14 אכא	eu
דיר	meu de mi
לי	para mi
יתי	a mi
מני	de mi
15 פחנכא	preguaõ
פחנמי	meu preguãõ
פחנמך מיד	teu preguãõ
פחנמיה מה	leu preguãõ
16 חכמא	sciencia
אכונא	nosso pay
אכהתנא	nossos paes
על יורי	por suas maõs
17 חר	hum
חורין	dous
חלתא	trez
חרא	hũa
חרתין	duas
חלת	trez
קסרין	vinte
תלתין	trinta
קומא	primeyro
קרמיתא	primeyra
קרמיא	primeyros
קרמיתא	primeyras
פלגות	amerade
חלתוח	terfo

(O) O Makor está antes nas Notas.

מפּקד	מפּקדי	דך	דיה	דנא	דנא	כון	הון	הום	מקור
		דך	דה	דהא	ך	ן	ן	ן	F
									NB
									אפקר

סוף

לב נבון יבקש דעת.

דברי רד"ק בסוף פפר השרשים

קורא לכל הקורא בספר הזה שיביט אליו והנני
 בעין אהבה ורצון ולא בעין קנאה ולצון זכו'
 ועוד כי כל ימי החעמקי בו רוב מלאכתי היה
 בלמוד הנערים בתלמוד עכ"ר:

תושלמה

FINIS

Laus Deo.

Conjugação Passiva איתפעל

העבר	איתפקר איתפקרת : פקרת אתפקרו : קדתו : קרת
F.	איתפקרת אתפקרת
הפועל	מתפקר מתפקרין מתפקרא מתפקרו
המקור	אתפקרא ועם בכלם
הצווי	אתפקר אתפקרו אתפקרי אתפקרנא
העתיד	אתפקד תתפקד יתפקד נתפקד תתפקרו יתפקרו
את"ן	תתפקדי תתפקדי

Activa הכבו הנוסף אפעל

Terceira Conjug. העבר

העבר	אפקר אפקרת אפקרית אפקירו אפקרתו אפקרנא
F.	אפקרת אפקרת
הבינוני	מפקר מפקרין מפקרא מפקרו
המקור	אפקר אפקרא ועם האותיות
הצווי	אפקר אפקירו אפקדי אפקרנא
העתיד	אפקד תפקד יפקד נפקד תפקרו יפקרו
את"ן	תפקדי תפקדי

A Passiva, he como a primeira, ou como no Hebrayco com הפעל ou איתפעל f. : הא

Affixos כנויים Os

יחיד	סר'ו	י'נמ' :	י'נמ' :	זר'סר' :	ר'נמ' :	ר'נמ' :
3.P.M.	2.P.M.	2.P.C.	3.S.M.	2.S.M.	1.S.C.	
עבר	פקר	פקרני :	דך	דינך :	דיה :	דינא :
F.			דך	דין	דיה	
עתיד	אפקר		דך	דינך :	דיה	
F.			דין	דינך	דיה	
צווי	פקר	דינני			דיה	דינא
F.					דיה	
בינוני	פקר	נא	דך	וגו'		
פעול	פקיר	נא	וכו'			

Activa פִּעֵל הַקָּדַם **Primeira Conjugação** א

העבר	פָּקַד	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ
הבינוני	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ
הפעול	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ
המקור	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ
הצווי	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ
העתיד	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ
א"ת"ן	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ

Conjugação Passiva ב אִתְּפַעֵל

העבר	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ
הבינוני	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ
המקור	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ
הצווי	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ
העתיד	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ	אִתְּפַקַּדְתָּ

Activa פִּעֵל הַרְגֵּשׁ כִּבְד **Segunda Conjugação** ג

העבר	פָּקִיד	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ
הבינוני	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ
הפעול	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ
המקור	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ
הצווי	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ
העתיד	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ	פָּקִידְתָּ

יִתְּפַקְדָּהּ או תִּתְּפַקְדָּהּ : תִּתְּפַקְדָּהּ או תִּתְּפַקְדָּהּ יִתְּפַקְדוּ :
 מִקְדָּהּ או תִּתְּפַקְדָּהּ : תִּתְּפַקְדָּהּ או תִּתְּפַקְדָּהּ יִתְּפַקְדוּ :
 מִקְדָּהּ או תִּתְּפַקְדָּהּ : תִּתְּפַקְדָּהּ או תִּתְּפַקְדָּהּ יִתְּפַקְדוּ :

umentará na perfeição da Lingua, & reparando nesta brevidade, achará nella o essencial.

24. As Rayzes dos vocabulos, se veráõ as letras que são servis, & o dagues que vem por falta de letra, com que fica a raiz, como nos hebraycos; & sabendo o seu sentido no Chaldayco (pella ordem da explicação dos vocabulos) se pode conjuguar, como aqui se mostra.

Segue hũa Taboa em que estão, As Conjugações; seis, assim Activas, como Passivas. E juntamente os Affixos Compostos, que se achão nos Verbos.

E quem sabe a Gramatica Hebrayca, reconhecerá logo, qual he primeyra, segunda, & terceyra pessoa, & se he masculino, ou feminido, & o que he singular & plural, tanto nos verbos como nos affixos, porque o mesmo he na Chaldayca.

F I M.

סוף

תפשת מועט תפשת

principio, & fim, como אָהָרָא אָהָרָא ou וַיִּי דִּי &
 com נִחַן no principio, & יֹד no fim,
 como וַיִּי .

17. Primeira Conjugação o verbo אָהָרָא &
 נִחַן preterito אָהָרָא אָהָרָא :

Passiva, אָהָרָא :

No *Hifyl*, אָהָרָא & אָהָרָא com o וַיִּי mobil.
 18. Terceira Conjugação de אָהָרָא diz אָהָרָא
 de וַיִּי diz אָהָרָא com dagues, de וַיִּי diz אָהָרָא :

19. Dos duplicados פִּקְוִקְוִ miúdo, segue
 o estilo dos hebraicos.

20. A propozição וַיִּי faz וַיִּי וַיִּי & וַיִּי em וַיִּי
 são artigos das letras.

21. Propozição com pronomes he קָדַם קָדַם
 & com plural (דְּמַלְקָדַם)

22. Os Adverbos são de diferentes modos:

De Propozicoems.

De Tempo בְּיָמַי אֲנִי : De lugar הֵרָא תָּבֵן :
 De quantidade בְּמָה פְּנִי : Ynterogando אֵן פִּאן :

Negando בְּרָ אֲרָ : Afirmando בְּרָה פִּרָ : De-

mostrando הָא : Rogando בְּבִי : Duvidando

מָאִים וְדִקְמָא : Conjugando בְּחָרָא : Dividindo

בְּיִי : Copulando אֵן : Diminuindo וַיִּי : Aug-

mentando וַיִּי :
 De Interjeccoems וַיִּי וַיִּי : De Conjun-

çoems $\text{אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן אֵן}$ & אֵן אֵן אֵן אֵן :

23. Este breve rezumo, he bastante para
 o estudioso, & com o exercicio, se
 aug-

7. Dos Verbos quiecentes **א**, está dito em terceira Conjugação regular perfeita.
8. Dos Verbos טוב פוש **נ**הי ע' monosílabas faz **אתיב** טב טבת futuro **אתיב** איתתב &c. (& קאים no hebraico. **תוב** imper. **תאיב תאיב** & (וקאים)
9. Em segunda Conjugação, pretito **קיים** Passiva, **אתקיים** :
10. Terceira Conjugação Activa **אתיב אתיב** ou **אתיב** & **קיים** Passiva não difere da passiva primeira **אתתב** ou pello modo hebrayco **הותב הותבת** :
11. O Verbo **היה** sempre serve no tempo presente, & no preterito imperfecto, & no futuro, com participio.
12. Dos quiecentes da terceira letra **א** ou **ה** como **קרא קרא** & **אתה קרה** & hay com **ל** no fim **ל** :
13. Primeira Conjugação futuro **קרא קרא** ou **קרה קרה** Passiva **אתקרא לי אתקרה לי** :
14. Segunda Conjugação Activa, **קרא קרא** & com **ל** em lugar do dagués **אתקרא אתקרא** Passiva (**אתקרא**) não difere da primeira futuro **אתקרא אתקרא** :
15. Terceira Conjugação futuro **אתקרא** ou **אתקרא** Passiva como a primeira.
16. Dos Compostos do **Aleph** **א** ou **ל** no princi-

איִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃
 אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃
 אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃
 אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃ אִתְּפִיל׃

4 אִתְּפִיל׃
 5 אִתְּפִיל׃
 6 אִתְּפִיל׃

§. 3. III.

Dos Perfeitos, & Compostos, & dos Adverbios.

Y Nstituyção dos verbos Deffectivos, & quiecentes Chaldeos, irregulares.

Dos Deffectivos Nun, נון נטר נטיב preterito; & imperativo נטר נטר infinitivo נטר נטר
 o futuro אטר אטר com dagues, & com Tod אטר אטר & אטר אטר

1. A Passiva sua איתנטר preterito &tc.

2. Segunda Conjugação, pret. נטר &tc.

A Passiva como nos regulares perf.
 3. Terceira Conjugação אנון אנון & hay com ה אטר אטר

4. Dos quiecentes Tod, ידע ידע preterito,
 o futuro אידע אידע & אידע אידע &tc.

O Verbo יכל faz איכול: difere do verbo אכל
 que diz איכול:

A Passiva איתדע איתדע &tc.

5. Segunda Activa יקר יקר

Passiva איתיקר pret. & fut. איתיקר

6. Terceira Activa הודע הודע &tc. & faz אודע אודע
 & איתיקר & איתיקר

7. Dos

he gutural, צריך בריך כריב:

(6) Exemplo da Conjugação segunda vem na Taboa, פקיד פקדת:

7. A Passiva sua איתפקיד preterito, & o futuro אית או אית:

(7) Exemplo na Taboa.

8. A terceira Conjugação he a primeira letra א em lugar do ה no Hebraico אפקיד אפקיד & אפקיד עם אפקיד עם com feré. E sendo a última gutural, אפקיד:

9. Em אפקיד mudaõ em Vau וי como אפקיד או אפקיד:

(8) Exemplo na Taboa, desta Conjugação.

10. A Passiva da terceira não difere da da primeira Conjugação, salvo quando faz como o Hebraico, אפקיד & אפקיד:

11. Composição dos Verbos com Pronomes, como אפקיד אפקיד &c.

(9) Exemplos destes afixos vem na Taboa.

12. Nos Verbos das Conjugações, hay algumas diferenças & variedades.

פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת
פקיד	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת	פקידת

3 פעיל פקידת דית: 4. איתפעל

S. 2. II.

Dos Verbos Perfeytos, & das Conjugações.

Y Instrução dos Verbos Chaldaicos tanto regulares Perfeytos, como irregulares Imperfeytos; Variaõ por 3. Conjugações

Activas, & as Passivas, que fazem seis.

2. Dos Regulares perfeytos & os Activos; A Primeira Conjugação, tem estas formas.

(A) Exemplo da primeira Conjugação activa vem na Taboa.

3. Nos *no futuro & infinitivo* muda em *como*

4. O Vau Conjuntivo, não converte nunca, & diz

(O) No Infinitivo vem os Pronomes no cabo da Taboa.

Optativo modo *oh si fora.*

5. A Passiva sua se lhe acrescenta *como* E, antes de a *da raiz* a o *afaber*

(2) Exemplo da Conjugação Passiva, na Taboa

6. Segunda Conjugação dos Perfeytos; com *daques*, & *se a do meyo*
he

Estes pronomes vem dipois do nome, גברא זאנא קדכא :
 18. Os outros assima, vem antes.

Os Pronomes compostos, exemplo,
 Singular & Plural, פתקא פתקין

1. Pe. C.	פתקא	פתקין	פתקא	פתקין
2. Pe. M.	פתקא	פתקין	פתקא	פתקין
F.	פתקא	פתקין	פתקא	פתקין
3. Pe. M.	פתקא	פתקין	פתקא	פתקין
F.	פתקא	פתקין	פתקא	פתקין

Os dos nomes femininos, סא as mesmas declinaçoems, como em חתקא & com
 pronomes premitivos פתקא רדי רינד רידיה

O nome אבדא faz אבדא אבדא אבדא אבדא

O pronome precede ao nome sustantivo, como ירד דאקד

Os numeros Cardiaes masc. חר תרין חלמא :
 20. Os numeros Cardiaes fem. חרא תרתין חלת :
 Comuns סארין & dabi para sima.

Os numeros ordenados, M. קדמא
 Singular; & Plural. F. קדמא קדמין
 M. קדמאין קדמאין F. קדמאין קדמאין

Os Abstractos סלמא סלמא סלמא סלמא

Estas são breves Regras, que servem em Daniel & Hezrá.

Ablativo *de* קנין קנין
 o Vocativo *com* קנין קנין
 Isto he tanto nos masculinos, como o femininos, & os mesmos articulos hay singular & plural.

14. Os nomes gentis fazem *masculino*: & o feminino קנין קנין

15. O Comparativo he como o verbo *a propezição* קנין קנין por קנין קנין: O Superlativo com o adverbio קנין קנין muyto.

16. A forma dos Pronomes, Estes são Primeira pessoa do genero Commun.

Singulares.	אני	את	הוא	היא
Plurales.	אנחנו	אתם	הוא	היא

Segunda pessoa.

Sing. Masc.	את	את	את	את
Femi.	את	את	את	את
Plur. Masc.	אתם	אתם	אתם	אתם
Femi.	אתן	אתן	אתן	אתן

Terceira pessoa.

Sing. Masc.	הוא	הוא	הוא	הוא
Femi.	היא	היא	היא	היא
Plur. Masc.	הוא	הוא	הוא	הוא
Femi.	היא	היא	היא	היא

17. Os sobre ditos são considerados longinco; Os propincos são estes.
 S.M. *וא* F. *אין* P.M. *וא* F. *אין*
 Estes

Singular: גבר גברא גבראה: גברא
 Plural: גברין גבריא גברא

9. Hay nomes masculinos no singular, & no plural como femininos, que são a modo dos Hebraicos: אבא אבהתא אבהן

10. Segunda declinação he os femininos, que seu plural terminaõ em תא: ברכא ברכתא ברכתא & o regimen em ת: ברכת מלכותא תאן בלכותא & שירקא שירקא

Singular: שפירא שפירתא שפיראה
 Plural: שפירין שפירתא שפירתא

11. O Regimen dos nomes singulares femininos, se terminaõ em תא falta a א como מדינתא מדינתא & se tem só א se converte em ת como מרתא מרתא

mas os masculinos que finem em א faz como כספא כסף: O plural taõbem muda o kames em patah como תולרין תולרין

12. Advirre que em lugar de regimen vem o articulo genitivo די de, como משריתא דראובן

13. Os cazos dos nomes se fazem com articulos separados, ou inseparados, a saber com estas letras: דל מנב exemplo.

	Separad.	inseparad.	
Nominativo	גבר	גברא	גבר
Genitivo	די גבר	גבר	de
Dativo	לוח גבר	לגבר	a
Acusativo	ית גבר	לגבר	a
	H		Abla-

& por ט como קיץ קיט & por ך como ישב יתב & יתב יתב
 & יתב יתב & יתב יתב & יתב יתב
 por ס como עשרה עסרה Semol. Convertete!
 taõbem א א em יור como em מִימֵר מִימֵר &
 וראש ריש

3. O ponto dagues supre letra: O *Mapik* mostra afixo, assim masculino como feminino, & tem os maes accentos, sua mesma ordem.
4. O genero masculino adjectivo, nos nomes, fine em א: se vem antes ה *Raphé*, he feminino, como טבא טבתא: *bom, boa*.
5. Nos Verbos, muda o kames em seva, como פקד ברא פקד ברא & nos Nomes, traz a acrescentado הוים תהומא & בכף כספא:
6. Os Nomes, he a propriedade sua como todos, só que se intrepoem נ quando presupoem א como אנת יתה & אנת אנתא
 por אנת אנת: pariz, fruto, mulher.
7. O Numero he dous modos, singular & plural, & naõ hay dual senaõ ידן & outro raro.
8. As declinaçoems dos Nomes saõ duas: Primeira, os Masculinos, terminaõ em ילן אילון & דתא דתין דתא
 ילן אילון: Taõbem finem em feré אנת אנת como o regimen genitivo, & se acha com ל, como תולן פניון: E todas as formas se vem nestes exemplos.

Notas da Gramática

CHALDAICA.

Dividida em tres Titulos, & cada hum, em diversos Periodos.

I. Das Letras, Pontos, & dos Nomes.

II. Dos Verbos perfeitos, & das Conjugações.

III. Dos Imperfeitos, & Compostos, & dos Adverbios.

§. I. I.

Das Letras, & Pontos; & dos Nomes.

 Os Caracteres das letras, são os mesmos na Sagrada Scriptura, os Chaldaicos que os Hebraicos; Os da Lingua Siriaca, são outros, & o proprio he nos Pontos.

As Letras Servis & Radicaes, são as mesmas, salvo a *Dalet* ד que serve em lugar de *Sin*, que diz *Que* ou *De*. Este he relativo inseparado, como דִּבְרֵיךָ, & seguindo seva como דִּבְרֵי פְשָׁרֶיהָ: ou relativo separado, como דִּבְרֵיךָ

2. Trocaõse as letras *z* por *y* como צִוּוּן עֲוֹן

&

Prologo a o DAL SEPHATAY.

A Lingua Chaldayca he muy parecida com a Hebrayca, & assim se sirve della, & se acha mudança em algũas letras. Ena mesma Lingua Chaldayca hay differença da da S. S. a a dos Authores, & Rabinicas, Talmuicas, ou Yerusalmitana. A da Escripura he a maes elegante, que se falava na Corte de Babilonia, & vay apontada com as Regras da Grammatica.

A estimação desta Lingua se conhese, pois uz-a della a S. S. & assim o dizem os Sabios em Beresit-Rabá: & lhe chamaõ Aramita, porque seu principio teve de Aram, assim como Kasdim (chamados Chaldeos) por virem de Kesed, ambos filhos de Nabor.

A Lingua Hebrayca & seus Characteres, saõ chamados כּתב אשורית pella razão dita em Sanhedrim, & lhe chamaõ a Lingua יהודית por ser de Yehuda, & taõ bem עברית chamada, porque era falada em Heber-anaár, pellos decendentes de Sem, & de Heber, & se guio dipois Abraham: a qual ficou nos filhos de Israel, chamandolhe לשון הקודש Lingua Sancta.

דל שפתים

GRAMMATICA

Breve da Lingua
C. H A L D A I C A .

Entrada para este Idioma, & principios
de suas Regras.

Tirada de outra maes dilatada
do mesmo Autor.

Intitulada

מתורגם ארמית

Para meditação dos Estudiosos.

Feito no Anno 5442.

Em Amsterdam.

Autor, R. SELOMO DE OLIVEIRA.

בְּנוֹיִם לִיחִיד נִסְתַּר יִחַ נְמוֹ יִת מִדְּ רַב גַּם רַב נִמְדָּר בְּנוֹיִם

פְּקוּדָה	פְּקוּדָה נִו דוּ	דָּם	דָּם
M.S.	דָּה דָּה	דָּן	דָּן
פְּקוּדוֹ	פְּקוּדוֹהוּ פֶּקֶן	דָּן	דָּן
M.P.	הָ	דָּן	דָּן
פְּקוּדֵי	פְּקוּדֵיהוּ פֶּ	דָּן	דָּן
F.S.	הָ	דָּן	דָּן
פְּקוּדוֹנָה	פְּקוּדוֹהוּ פֶּ	דָּן	דָּן
F.P.	הָ	דָּן	דָּן

דְּבַר	דְּבָרוֹ	דָּרָה	דָּרָה
M.S.	דְּבָרָה	דָּרָה	דָּרָה
דְּבָרִים	דְּבָרָיו	דָּרָה	דָּרָה
M.P.	דְּבָרֵיהָ	דָּרָה	דָּרָה
מֵלָה	מֵלָתוֹ	דָּרָה	דָּרָה
F.S.	מֵלָתָהּ	דָּרָה	דָּרָה
מֵלוֹת	מֵלוֹתָיו	דָּרָה	דָּרָה
F.P.	מֵלוֹתֶיהָ	דָּרָה	דָּרָה
עַל מַשָּׁל	עָלָיו	דָּרָה	דָּרָה
	עָלֶיהָ	דָּרָה	דָּרָה

בְּשֵׁמוֹת רַבְרֵיהֶם דְּבָרֵיכֶם בַּחֵירָק בַּמְקוֹ שׁוֹא מִפְּנֵי שֶׁנִּמְשַׁךְ בְּשׁוֹא

תּוֹשָׁלָה

שִׁמְעוּ חֲכָם וְיוֹסֵף לֵקַח וּנְבוֹן תַּחְבּוּלוֹת יִקְנֶה

Fim da Gramatica Hebraica.

כפונים

ליחיד נסתר יח'גמ' יח'מר' רב'נס' רב'גמ' רב'סר'

	אפקור	אפקרהו	נהו	דה	קרף	דס	דמו	דכס
	1.S.C.	דה	דנה	דה		דן	דכו	דכו
גו	יפקור	יפקרהו	גו	קרף	גי	דס	דכס	דכו
	3.S.M.	דה	דה	דה		דן	דכו	דכו
גו	תפקור	תפקרהו	רו		גי	דס	דכו	דכו
	2.S.M.	דה	דנה			דן	דכו	דכו
	נפקור	נפקרהו	רו	קרף		דס	דמו	כס
גו	1.P.C.	דה	דנה	דה		דן	דכו	דכו
	יפקרו	יפקרהו		ה	גי	ס	כס	כו
גו	3.P.M.	ה		ה		ן	כו	כו
	תפקורו	תפקרהו			גי	ס		
	2.P.M.	ה				ן		
גו	תפקור	תפקרהו	רו	קרף	גי	ס	כס	כו
גו	3.S.F.	דה	דה	דה		ן	כו	כו
	תפקור	תפקרהו			גי	ס		
	2.S.F.	ה				ן		
גו	תפקורנה	תפקרהו		רוף	גי	ס	כס	כו
גו	3.P.F.	ה		רוף		ן	כו	כו
	תפקורן	תפקרהו			גי	ס		
	2.P.F.	ה				ן		
דנו	פקור	פקורו	דה	דה	די	דס	דכס	דכו
	M.S.	דה	דה	דה		דן	דכו	דכו
דינו	פקורים	פקוריו	דיף	דיף	די	דס	דיהס	דיכס
	M.P.	דיה	דיה	דיה		דיהן	דיכו	דיכו
חנו	פקורה	פקורתו	תף	תף	תי	תס	תמו	תכס
	F.S.	תה	תף	תה		תן	תכו	תכו
תינו	פקורות	פקורתיו	תף	תף	תי	תס	תיהס	תיכס
	F.P.	תיה	תיה	תיה		תיהן	תיהכו	תיהכו

יחיד

מפול

ג'נוים ליחיד נסתר יח'נמ' יח'מד' רב'נמ' רב'נמ' רב'מד'

פקד	פקדהו	דך דך דני	דס	דכס	נו
3.S.M.	פקדת	דה דך	דן	דכון	
2.S.M.	פקרתיהו	ני	קס קמו	נו	
1.S.M.	פקרתיהו	תך	תן	תיכס	
3.P.C.	פקרו	ך	ס	תכין	נו
2.P.M.	פקרתיהו	ך	ן	קס	נו
1.P.C.	פקרנו	ך	ן	קס	
3.S.F.	פקרתיהו	ך	ן	קס	
2.S.F.	פקרתיהו	ך	ן	קס	
2.P.F.	פקרתיהו	ך	ן	קס	
פקוד	פקרו דהו	פקדי	פקדס	פקדכס	פקרנו
בבלס	פקדה דנה	פקד	פקדן	פקדון	
M.S.	פוקדו דהו דך	פוקדו דני	דס דהס	קדכס	דנו
פוקדים	דך דך	דן דהו	קדכס	קדכון	
M.P.F.	דך דך	דך דך	דך דך	דך דך	דנו
F.S.	פוקדה פוקרהו	קרתו תך	תך תמו	תכס	תנו
F.P.	פוקרות פוקרותיו	תך תך	תן תיכס	תכין	תנו
	תיה תיה	תך תך	תן תיכס	תכין	

גלהו עשאו גלני הגלהו: שמי שחגי:

נחי עין פעל	נפעל	פעל	הפעיל	הפעל	התפעל
עבר קם בן	בִּנְוֹ קִים	בִּנְוֹ	הִבִּין	הִיבֵן	הִתְבַּיֵּן
פועל בן קם	מְבִינֵן	תואר	מְקִים		מִתְבַּיֵּן
פעול בון	מְבִינֵן	בִּנְוֹן	מִבִּין		הִתְבַּיֵּן
מקור בון	בִּינֵן קִים		הִבִּין		הִתְבַּיֵּן
צווי קום	בִּינֵן קִים		הִבִּין		הִתְבַּיֵּן
עתיד אָבִין	אֲבִינֵן	אֲבִינֵן	אֲבִין	אִיבֵן	אִתְבַּיֵּן

נחי ל' א פעל	נפעל	פעל	הפעיל	הפעל	התפעל
עבר סָצָא	נִסְצֵא	מָלָא	הִמְצִיא	הִחְבֵּא	הִתְחַבֵּא
פועל מוֹצֵא	תואר	מְמָלֵא	מְמָצִיא		מִתְחַבֵּא
פעול מצוא	נִסְצֵא	מְמָלֵא	מְמָצֵא		הִתְחַבֵּא
מקור מְצֹא	הִמְצֵא	מְלֵא	הִמְצִיא		הִתְחַבֵּא
צווי מָצֵא	הִמְצֵא	מָלֵא	הִמְצִיא		הִתְחַבֵּא
עתיד אִמְצֵא	אִמְצֵא	אִמְלֵא	אִמְצִיא	אִחְבֵּא	אִתְחַבֵּא

נחי ל' ה פעל	נפעל	פעל	הפעיל	הפעל	התפעל
עבר גָּלָה	נִגְלָה	גָּלָה	הִגְלָה	הִגְלָה	הִתְגַּלָּה
פועל גֹּלָה	תואר	מְגַלָּה	מְגַלָּה		מִתְגַּלָּה
פעול גְּלוּי	נִגְלָה	מְגַלָּה	מְגַלָּה		הִתְגַּלָּה
מקור גְּלוּת	הִגְלָה	גְּלוּת	הִגְלוּת		הִתְגַּלָּה
צווי גָּלֵה	הִגְלָה	גָּלֵה	הִגְלָה		הִתְגַּלָּה
עתיד אִגְלָה	אִגְלָה	אִגְלָה	אִגְלָה	אִגְלָה	אִתְגַּלָּה

כפולים פעל	נפעל	פעל	הפעיל	הפעל	התפעל
עבר נָתַם	נִתְמָם	פָּרַד	שָׁדַד	הִתָּם	הִתְפָּרַדוּ
פועל תָּם צָלַל	תואר	מְפָרַד	תואר	מִתָּם	מִתְפָּרַדוּ
פעול תָּמוּם	נָתַם	מְפָרַד	שָׁדַד	מִתָּם	הִתְפָּרַדוּ
מקור תָּמוּם	הִתָּם	פָּלַל	הִתָּם	הִתָּם	הִתְפָּרַדוּ
צווי תָּמוּם	הִתָּם	פָּלַל	הִתָּם	הִתָּם	הִתְפָּרַדוּ
איתן אִתָּמוּם	אִתָּמוּם	אִפְלַל	אִשָּׁדַד	אִתָּמוּם	אִתְפָּרַדוּ

הִבִּין הִבְנִיתָ או הִקִּים הִקְמִיתָ : מְבִינֵן או מְקִים : מְבִינֵן או מְקִים :
 אֲבִינֵן או אִקִּים : מְלֵא או מְלֵא : פָּלַל או גָּלַל :

שלימים פעל נפעל פעל פעל הפעיל הפעל התפעל							
עבר	פָּקַד	נִפְקַד	פָּקַד	פָּקַד	הִפְקִיד	הִפְקִיד	הִתְפַּקֵּד
פועל	פּוֹקֵד	תּוֹאֵר	תּוֹאֵר	תּוֹאֵר	מִפְקִיד	מִפְקִיד	מִתְפַּקֵּד
פעול	פְּקוּד	נִפְקָד	פְּקָד	פְּקָד	מִפְקָד	מִפְקָד	
סקור	פְּקוֹד	הִפְקִיד	פְּקוֹד	פְּקוֹד	הִפְקִיד	הִפְקִיד	הִתְפַּקֵּד
צווי	פְּקוֹד	הִפְקִיד	פְּקָד	פְּקָד	הִפְקִיד	הִפְקִיד	הִתְפַּקֵּד
עתיד	אֶפְקֹד	אֶפְקֹד	אֶפְקֹד	אֶפְקֹד	אֶפְקִיד	אֶפְקִיד	אֶתְפַּקֵּד

חסרי פא פעל נפעל פעל פעל הפעיל הפעל התפעל							
עבר	נָגַשׁ	נִגְשׁ	נָגַח	נָפַץ	הִגִּישׁ	הִגִּישׁ	הִתְנַפֵּל
פועל	נֹגֵשׁ	תּוֹאֵר	תּוֹאֵר	מִנְפִץ	מְגִישׁ	מְגִישׁ	מִתְנַפֵּל
פעול	נִגְשׁ	נִגְשׁ	לָקַח	מִנְפִין	מְגִישׁ	מְגִישׁ	
סקור	נִגְשׁת	הִנְגִישׁ	נָפַץ	נָפַץ	הִגִּישׁ	הִגִּישׁ	הִתְנַפֵּל
צווי	נִשׁ	הִנְגִישׁ	נָפַץ	נָפַץ	הִגִּישׁ	הִגִּישׁ	הִתְנַפֵּל
עתיד	אֶנְשׁ	אֶנְשׁ	אֶנְפֹץ	אֶנְפֹץ	אֶגִּישׁ	אֶגִּישׁ	אֶתְנַפֵּל

נתי פא א פעל נפעל פעל פעל הפעיל הפעל התפעל							
עבר	אָמַר	נֹאמַר	אָבַד	אָבַד	הִאֲבִיד	הִאֲבִיד	הִתְאֲבִיד
פועל	אֹמֵר	תּוֹאֵר	מִאֲבָד	מִאֲבָד	מִאֲבִיד	מִאֲבִיד	מִתְאֲבִיד
פעול	אֲמֹר	נֹאמַר	אֲבָד	אֲבָד	הִאֲבִיד	הִאֲבִיד	
סקור	אֲמֹר	הִאֲמַר	אֲבָד	אֲבָד	הִאֲבִיד	הִאֲבִיד	הִתְאֲבִיד
צווי	אֲמֹר	הִאֲמַר	אֲבָד	אֲבָד	הִאֲבִיד	הִאֲבִיד	הִתְאֲבִיד
עתיד	אֶמַר	אֶאמַר	אֶאבֹד	אֶאבֹד	אֶאבִיד	אֶאבִיד	אֶתְאֲבִיד

נתי פא י הקל נפעל הרגוש פזל נוסף הפעיל התפעל							
עבר	יָלַד	נִלְדָּד	יָסַר	יָסַר	הוֹלִיד	הוֹלִיד	הִתְוֹדַע
בנוני	יֹלֵד	תּוֹאֵר	מִיִּסַּר	מִיִּסַּר	מֹלִיד	מֹלִיד	מִתְוֹדַע
פעול	יִלּוֹד	נִלְדָּד	יָסַר	יָסַר	מֹלִד	מֹלִד	
סקור	לָדַת	הוֹלִיד	יָסַר	יָסַר	הוֹלִיד	הוֹלִיד	הִתְוֹדַע
צווי	לִדְדָה	הוֹלִיד	יָסַר	יָסַר	הוֹלִיד	הוֹלִיד	הִתְוֹדַע
איתן	אֵלֵד	אֵלֵד	אֵיִסַּר	אֵיִסַּר	אֹלִיד	אֹלִיד	אֶתְוֹדַע

נשח או נגוש: נש או נגש: אנש אצק: לדת או ילוד: לר הכה: נבון נבונות: נמצא נמצאת נגלה נגלית: נתם נתמות: והתם התמות:

בנין פעל הקל יסוד הבנינים

Plural.

Singular.

1^a. Pe. 2^a. Pe. 3^a. Pe.
 M. פִּעְלוּ פִּעְלָהֶם פִּעְלוּ
 F. פִּעְלֹתָן C.
 Obraamos obraasteis obráraõ

1^a. Pe. 2^a. Pe. 3^a. Pe.
 העבר פִּעַל פִּעַלְתָּ פִּעַלְתִּי
 פִּעַלְתָּ פִּעַלְתָּ C.
 Obrey obratte obrou.

Feminino

Masculino

Plural Singular.

Plural Singular.

פִּעְלָה פִּעְלָה פִּעְלָה
 פִּעְלָה פִּעְלָה פִּעְלָה
 Obrantes obrante.

פִּעַל פִּעַל פִּעַל
 פִּעַל פִּעַל פִּעַל
 Obrâtes obrâte.

פִּעְלוֹת פִּעְלוֹת

הפעול פִּעוּל פִּעוּל

Obradas obrada.

Obrados obrado

המקור פִּעוּל בִּפְעוּל בִּפְעוּל לִפְעוּל כִּפְעוּל
 de m para l como b em b obrar.

Feminino

Masculino

P. S.

P. S.

פִּעְלוֹת פִּעְלִי
 Obray obra.

הצווי פִּעוּל פִּעוּל
 Obray obra.

Plural.

Singular.

2^a. Pessoa 3^a. Pe. 1^a. Pe.
 M. נִפְעוּל יִפְעוּל תִּפְעוּל
 F. תִּפְעוּלְתָּה Com.
 Obrareis obraráõ obraremos.

2^a. Pef. 3^a. Pe. 1^a. Pe.
 העתיד אִפְעוּל יִפְעוּל תִּפְעוּל
 תִּפְעוּל תִּפְעוּל C.
 Obrarás obrará obrarèy.

Seguem as Taboas de que se faz mençaõ atraz, a saber, da primeira Conjugação, Activa, chamada Kal, que he fundamento das maes todas, em que se vé com clareza os Tempos, Pessoas, Numeros & Genero: maes a hordem dos Verbos de todas sortes, para dar a conhecer em todas as Conjugações, os Perfeitos, Deffectivos, Quiecentes, Duplicados, & os Compostos; alem disto todos os Afixos dos Verbos que geralmente se achão: & pello consequente os Afixos todos, que se ordenão nos Nomes & Adverbios.

E primeiramente.

Memoria de todos Binyanim & notas de suas hordens, Regulados pello Misqual deste Verbo. פיעל Perfeito; Origem de todos maes modos, & he o Pezo dos Nomes.

החפיעל	הופיעל	הפעיעל	פועל	פיעל	גפיעל	פיעל	בנינים
התפעל	תפעל	תפעיל	פעל	פעל	תפעל	פעל	העבר
	תואר		תואר		תואר		תבנית
תתפעל		תפעיל	תפעל	תפעל	תפעל	תפעל	פועל
		תפעל		תפעל		תפעל	פיעל
תתפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תתפעל
תתפעל		תפעל		תפעל		תפעל	תתפעל
תתפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תפעל	תתפעל

פועל המרובע

שׁוּפֵט : מְשׁוּפֵט : מְשׁוּפָּט : שׁוּפָּט : אֲשׁוּפָּט :

קול משבי מר צורח :
ישן בכנפי הנרוד

גודם כפאתי מאטר :
יגדל אלהים חי וישתבח

גמצא ואין עת אל מציאותו :
בי אשמרה שבת אל ישמרני

אות היא לעולמי עד בינו וביני :
שמע קולי אשר ישמע בקולות

והאל המקבל התפלות :
עת ש ערי רצון להפתח

יום א היה כפי לאל שוטח :
יום א היה כפי לאל שוטח :

Estes dous que seguem são antigos, & já notey o primeiro na Sarfot Gablut, q, não vem na conta dos pezos dos Sirim, & agora nota o segundo: são ambos de Arabab.

1° אַלְכֶם בְּנֵי תוֹרָה וְחוֹפְשִׁיָּה
עליכם לגלות את כמוסיה :

2° אַשְׁמַחָה כִּי אִמְתָּהָה פִּי דְהוֹדוֹת
אענה טוב מענה שיר יהדות :

Agora hay maes esta medida nova, de que fiz bũ Verso que no dito livro está em figura de quadra.

דַּחַשׁ לְבִי   בְּתוֹךְ קִרְבִּי
דְּבַר טוֹב   אֵל לְטוֹב בְּחַר

רַחֵם אֶרְצוּ   מְלֵא קִמְצוּ
נְהַפֵּךְ לְכֵן   כְּגוֹ צַחַר

רַחֵם מַעַל   וְהוֹקֵם עַל
נִכְזָן הַיּוֹם   לְיוֹם מִחַר

רַחֵם צַעַר   לְהַטִּיב עַד
בֹּא שְׁמֵשׁ   מְעַלּוֹת שַׁחַר :

III. A palavra מלעיל fazella מלרע, como וסור חפץ : מצוא חפץ :

III. A dicção מלרע fazella מלעיל, como לעשות דברים :

As Especies dos versos duas פשוט & מורכב :

O primeiro he todo de Thenuhot.

O segundo he composto com Yetedot.

Exemplo de ambos.

קָדַת מָה לַעֲשׂוֹת אֵלַי

אֲנִי אֲשַׁאל לָךְ אִיּוֹם

עָלַי חֲלָקִי וְנֹרְלִי .

אַתָּה תַעֲנֵה לַחַת פְּרִיּוֹם

אֲשֶׁר־י אֲרַם שׁוֹמַע לִי

לְשִׁקּוֹד עַל דְּלַחוּתִי יוֹם יוֹם :

תַּמָּה שְׁלֵמָה

Seguẽ os modos de versos que de ordinari se uza seu pezo: & se achaõ nos Mahzorim.

הַנַּח אֱלֹהֵי הַיָּמִים הַשִּׁירִים . הַלֵּא הֵמָּה בַּמַּחְזֹרִים :

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ

בְּטָרֵם כָּל יָצִיר גִּבּוֹר :

שׁוֹחַר אֲבִקְשָׁךְ צוּרֵי וּמִשְׁגָּבֵי

אֶעֱרֹךְ לְפָנֶיךָ שְׁחָרֵי וְגַם עֲרֵבֵי :

שְׁמוֹר לְבִי מֵעֵנָה הֲיִה בַּמֶּאֱדָר נֵעֵנָה

יִרְא הָאֵל וּמִנָּה דְּבָרֵינוּ הַיִּשְׂרָאֵלִים :

אֲשַׁחַר עֲדָתִי וְלִמְאֹד עֲנִיָּה

וְאֶפְקֹד נְוֹתֵי וְרַבָּה שְׂאִיָּה :

קוֹר אֶתְּלָה חֲתִיפָה

Da Pœzia Hebrayca.

E para maes intelligencia se declara, que os Versos constaõ de Consoantes, Pezo & Medida, & de Especiẽs.

Os Consoantes he de duas fortes. I. 2.

1. Os modos de consoar as letras sãõ 3.

Primeiro זכור ושמוּר שיר de hũa letra, como

Segũdo דיבור חיבור שיר de duas letras a saber,

Terce. מלה מלה שיר de trez letras exẽplo

2. A ordem de consoar nas regras he assim.

No fim do בית q̄ he cada duas regras. שיר קשור

No fim do הלה & do סוגר, que he a שיר הרון

primeira & segunda regra.

vem varios soantes no meyo de ca-

da regra.

O Pezo חזק he de תנועה & נחת.

He qual quer ponto grande ou piqueno. תנועה

He hum חזק ou נחת com o ponto seguinte. יתר

Ou שורק ante בומף pronunciados,

mas naõ seguindo sevás; como dizer לבש

ומלבים mas naõ ומלון & אכול

A Medida he nas silabas de cada regra; &

para facilitar o משקל hay as licenças poe-

ticas III.

I. O sevá ou hátef arrebatado מאכל & הרשות

II. Os ditos estendellos, & fazer yated, co-

mo תחמוד & הרשות

Segue da *Escritura em Proza,**E em Verso.*

A Proza he seguindo o modo da *Lingua Santa*, buscando o estilo mais elegante & intelligivel; & acomodado com os versos da *Escritura Sagrada*.

Os *Escrittores*, costumão cada hum seu methodo no escrever, & alguns uzaõ acabar com soantes cada propozito.

O *Verso* he medido com tantas *Silabas* cada regra, & acabaõ com consoantes varios.

Uzaõ os *Poetas* seguir o modo mais *Rethorico*; & *linguaje* mais levantado, guardando sempre hũa mesma ordem.

Costumão taõbem pezar os *Versos* com hũa he que venha hum mesmo ponto ou nas taes *Silabas* de cada regra, & com o ponto seguinte he hum taes.

E por ser difficultozo, tomaraõ licença de abrevear ou alongar estes pontos, fazendo *Nah o Seva-nach*, & ao contrario.

E nota esta brevidade, que aqui está todo o essencial comprehendido em sustancia.

Por conclusãõ he o *Verso*, medido nas *Silabas* das *Vogaes*, pezado nos pontos com o *seva*, & proporcionado nos consoantes com iguaes letras.

VI. E o mesmo nos nomes, aonde taõbem se considerará as letras que vem acrescentadas ás da raiz que são האמיות, & taõbem as que faltaõ, assim dos *Hafferim*, como *Nabim*; כבוד מושב & מסע נטיעה & חלון רצון מון כמו, & ישיבה, & que he necessario saberse, & ver com cuydado e sentido.

VII. E sabendo a Raiz, se irá buscar à outra parte da Gramatica, sua significação, & explicação, que he o Vocabulario da declaração das Palavras, & Diccionario da Inteligencia de todas dicções: Exemplo

Do primero אמר דוּתו, altura, ramo.

Do segundo דבר נב נאמי אמר דוּתו
 אמר דוּתו גובה
 אמר דוּתו ענף

Dividese assim esta Gramatica em duas partes.

I. Das Regras das Letras, Pontos, & Accentos.

II. Das divizoems dos Nomes, Verbos, & Adverbios.

F I M.

Segue

- II. Estas duas letras ל"ב לרע"ה por final, com afixos compoem palavras, como ל"ו ולהם & נגילה ונשמחה נ"ך & נ"ך יברך ישראל &
- III. Ysto basta para intelligencia dos essenciaes pontos da Gramatica, necessaria para entender o sentido de qualquer palavra, & conhecer a Raiz della; & estando bem nas breves regras referidas, será facil o maes de se alcançar & saber.
- IV. E como seja que cada palavra tem sua Raiz de trez letras, se considerará as que são acrescentadas, & que servem para qualquer couza necessaria, as quaes deixadas, ficarão as da raiz; notando que onde tem d'agués, supre letra antes, como תתן, & havendo ponto rey, traz letra quiecente dipois, como ישיבו:
- V. E ficando só duas letras, no preterito da terceira pessoa singular masculino (da Conjugação primeira do *Pahal* פעל que he a com que comessa dita Conjugação) sendo dos *Nahé-haim* (que tem ponto rey kames) se irá a o infinitivo כקור donde se achará as trez letras radicaes, como שוב ש"ב tornar; & assim sendo *Kefulim* (que tem patah) se achará nos verbos adiante d'agués na seguinte letra, para suprir a que falta, como עב עב"ו a raiz ע"ב:

IV. Adverte que *וַיִּשְׁרַח* dos *עָן נָח* será do
Kal, & não do *Kabed*, porque o *Habat*
 não se vé no *הַפְעִיל* senão no *עָל*: E tem os
 os trez modos dos perfeitos; *קָם מֵהַבֹּשׂ*: E
 também no *עָל*, se acha esta ordem
 & no *Hatid* *וַיִּשְׁרַח*: nos *Kesulim*, como *וַיִּשְׁרַח*
 & outros.

30. Como fazem os Afixos nas Verbos?

Os Afixos dos verbos, vem nos transitivos,
 & assim mesmo vem nas Conjugações *A&I*,
 vas, que são *הַפְעִיל*, *פָּעַל*, & se trazem no
Kal, por exemplo, & o mesmo será nas
 outras Conjugações, guardando sempre
 suas letras & pontos, como *וַיִּשְׁרַח* ou
וַיִּשְׁרַח: & nos *וַיִּשְׁרַח* falta *הִי* como
וַיִּשְׁרַח (a modo do verbo *עָשָׂה*) & *הָיָה*
 fazer a elle, ou também ser elle autor da
 acção, & repara *וַיִּשְׁרַח* *וַיִּשְׁרַח* *וַיִּשְׁרַח* *וַיִּשְׁרַח*
 & se observará sempre, como vem na *Taboa*,
 a regra nos afixos dos verbos,

31. Qual he a demonstração dos Adverbios,
 & sua intelligencia?

Os Adverbios são os que dão o perfeito
 sentido a hũa Oração & discurso, & por isso
 são *וַיִּשְׁרַח* chamados, como *וַיִּשְׁרַח*
 que para entender qual servirá,
 intropôr o adverbio no acuzativo: *וַיִּשְׁרַח*
 deve-se *וַיִּשְׁרַח* *וַיִּשְׁרַח*
 Adver-
 tindo

בּוּשׁ אָבוּשׁ : צֵץ יִצִיץ בֶּן אָבוּן יְהוֹשׁ : Nos Nabe lamed, קָרָא מְלֵא : אַעֲשֶׂה יְעוֹשֶׂה יִנֹּשׁ יַעַל יִחָסִין : Nos Kephulim, תָּם יתום יִשׁוּר :

II. E o mesmo taõbem se vé nas outras Con-
 jugações, & se acha algum ן extrava-
 gante de outra maneira. No *Nifhal* נִפְקֵד נִחַרְבֵּן : *No Pihel*, פִּקֵּד קָרָשׁ : *No Pubal*, פִּקֵּד פִּסְרָה : *No Yfhal*, יִפְקִיד יִפְקֵד יִחְזִיק : מִפְקִיד מִפְקָד : הִלִּיר הִיָּשֵׁר הֵיטָב : אִפְקִיד אִפְקָד : הִפְקֵד הִפְקָד : מִפְקִיד מִפְקָד : לְגִבּוֹת וּלְנִפְיֵל : הַמֹּת הַמַּתָּה הַטּ : תָּם הָדֵק : הוֹלִיר הִיָּשֵׁר הֵיטָב : אִפְקִיד אִפְקָד : יַעֲלֶה יַעֲלֶה : *No Hufhal*, הִפְקֵד הִפְקָד : יִפְקֵד יִפְקָד : יִפְקֵד יִפְקָד : *No Yfpabel*, הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקְדָּה : תִּתְפַּקֵּד תִּתְפַּקְדָּה :

III. Taõbem hay que se antepoem a ם & ט ra-
 dical, a o ן da Conjugação מסחולל porque se encon-
 tra com ם, & antaõ falta as vezes a ן do *Ti-
 pabel*, como למַטֵּה, taõbem lhe antefede o י:
 הוֹדֵמוּ יִצְטִירוּ & ם assim, & ן em ן, trocandose o ן em ן
 E hay palavras מורכבות compostas de duas
 Conjugações, como יִנְפֵּיִר הִתְפַּקְדוּ ou de dous
 tempos יִנְפֵּיִר הִתְפַּקְדוּ : que he pret. & fut.

NOTA. Achaõse com duas raizes em hum mesmo sen-
 ido, como יִסָּף כֶּפֶה & יִקָּץ קוֹץ & מוֹשׁ מוֹשׁ apalpar; Ou
 está debaxo de hũa so raiz, inda que parecem duas, como
 מְלֹלֹת מְזֹרוֹת & vem sõ na ordinaria, & assim וְ חַבֵּא חַבּוּ
 muitas outros se vêm no Volumen das Rayzes.

todos fazem de hũa maneira, E com o verbo futuro se acha o preterito imperfeito, como ככה יעשה fazia, O presente faz com o benoni pohel, & uzaõ ajuntar a este verbo, מח dizendo או אחיה פועל obravas, & serve para dizer haver ou ter, היה לו tinha, O futuro pello modo אם se, & כי quando, diz obrar, אם se fizer, & dezejando ל se fizeras.

28. Como se saberá Conjugat qual quer especie de Verbo?

Para demonstraçaõ dos maes modos de verbos, vem a primeira dicçaõ na Conjugação Kal (que he a raiz de cada palavra ordinariamente) & assim as dos maes tempos, & o mesmo nas outras Conjugaçoems, & da mesma maneira que vem nos perfeitos, seguem em todos os modos de verbos & tempos, como se mostra na Taboa das Conjugaçoems que sabido o primeiro verbo, se irão seguindo com os demaes pella ordem da Conjugação.

29. Diversas sortes na propia especie de Verbos.

E em todos estes modos, achase diferentes sortes, como nestes exemplos do Habar & Hatid: Nos Hasté pé יצק אצק יצק אפול יצק אצק יצק אצק; Nos Nabe pé, ישב אשב ישן; Nos Nabe hayn יושב אקום יושב אקום יושב אקום

Algũs Verbos faz diferentemente do que se mostra na Conjugação, como nos Perfeitos; o preterito *פָּעַל פָּעַל פָּעַל* como *בָּקַר תִּפָּץ קָטוֹן* : O participio *פָּעַל פָּעַל פָּעַל* como *וְשֹׁבֵן מֵלֵא יָבוֹל* : O imperativo *פָּעַל פָּעַל פָּעַל* como *קִשְׁמוֹר שְׁמַע וְכוּר* & com a paragogico *פָּעַל פָּעַל פָּעַל* como *שְׁמַעוּת מִלַּח רִפְאָה* : & como no infinitivo (*פָּעַל פָּעַל פָּעַל*) como *לִשְׁבֹּחַ* : O futuro *פָּעַל פָּעַל פָּעַל* como *אֶבְקֹר אֶפְעֹל אֶפְעֹל* : O futuro *פָּעַל פָּעַל פָּעַל* como *אֶפְעֹל אֶפְעֹל אֶפְעֹל* & com a de *האמנות* alguns como *אֶפְעֹל אֶפְעֹל* & como *וְאֶקְרָא* : Estaõ bem nos outros modos de verbos hay variedade (como adiante) advertindo que quando he gutural, muda o seva em hater, & o antecedente lhe he semelhante, (como se ha já dito).

27. Variedade de sentido em cada verbo.

Alem disto se mostra aqui o sentido de cada verbo, & com estes exemplos se governarãõ os maes verbos da Conjugação: *פָּעַל* obrou, *פָּעַל* obraõ, *פָּעַל* obrava, havia obrado, ha obrado, *פָּעַל* obraõ, *פָּעַל* obrante, obrador, obra, obrava, *פָּעַל* obrando, he, era obrado, *פָּעַל* obrar, obrando, *פָּעַל* obra, manda obrar, *פָּעַל* obrarey, obrara, obraria, obrase, obro, obrava, hey de obrar, obre, haverey obrado.

II. O preterito perfeito he obrou, imperfeito obrava, & maes que perfeito havia obrado, que sãõ tres modos *עָבַר שָׁלַם בָּלַח שָׁלַם כָּבַר נִשְׁלַם*

Para intelligencia do dito affirma, são as
 Conjugações dos Perfeitos, que acordarão
 os Gramaticos apontar tudo, no verbo קרא
 (das trez letras que nomeão as raizes) que to-
 dos seus fundamentos vem na primeira Con-
 jugação קראו como vem posto em Tavaas
 no fim, & do mesmo modo seguirá nas outras
 Conjugações. Notando as que se lhe tra-
 ção os pontos, que são קראו & as que se
 lhes acrescenta letra, que o קרא traz וו O
 קראו tem וו & o קראו acrescenta וו &
 וו: atentando taõbem as trez Conjugações
 que trazem Dagues; E como este verbo קרא
 tem letra gutural, que não consente o dagues,
 & taõbem faz alterar os pontos, se seguio di-
 pois com a raiz קרא (que todas particulas de
 dita Conjugação, estão seguidas nos afixos
 dos verbos,

II. E por o estilo destas se podem ir conju-
 gando as outras sortes וו & modos ou
 especies de verbos. Advertindo que taõbem
 todas se pezaõ por (קרא) verbo que mostra as
 trez letras radicaes, como קראו & vem
 קראו por קראו mas falto do קראו,
 & קראו do Ribel, & não por
 que he do וו a וו & o outro he primeira
 da raiz.

26. Diferenças nas mesmas sortes de Verbo.
 Algũs

& trez Passivas, cada hũa com sua correspondente, & hũa que contem ambas, fazendo acção em si proprio; Primeira פועל פועל obrou simplesmente, chamase עובר או עובר & he עובר & he עובר & he עובר, como פועל פועל או עובר או עובר, afaber, פועל פועל Segunda נפעל נפעל foy obrado por si ou por outro, como נפעל נפעל & hay נפעל נפעל, denota continuação da obra: Terceira פועל פועל obrou eficazmente & taõ chamase עובר או עובר & taõ & taõ & taõ, bem tem o sentido do הפעיל como עובר עובר & עובר, mostra a acção contraria, עובר עובר. Quarta פועל פועל foy obrado por outro naõ nomeado, & se diz עובר עובר: Quinta הפועל הפועל fez obrar por via de outro, chamase עובר עובר & se diz עובר עובר: E õs intransitivos imanentes saõ aqui עובר עובר, como עובר עובר. E taõbem fervem em lugar do קל קל nos que naõ vem nelle como עובר עובר: Sexta הפועל הפועל foy feito obrar por maõ de outro, quando no הפעיל fae a terceiro, & he dito עובר עובר: Septima הפועל הפועל obrouse em si mesmo, & tem o sentido do פועל פועל quando naõ se acha nella o tal verbo, como הפועל הפועל: & taõbem traz dagues a segunda radical. Outros acrescentaõ פועל פועל como פועל פועל com que fazem quatro Activas, & quatro Passivas.

25. Como se conhecerá qual quier modo de Verbo?

Para

II. Os Tempos são trez, עבר בניני פועל ועתיד, Preterito, prezente Participio, & futuro: E a estes se juntaõ outros trez modos מורים בניני פועל מקור, do que se fabrica a Conjugação, Participio passivo, modo Infinitivo, & Imperativo; Hay tambem הקוּר Apelativo, nas Conjugações passivas em lugar do בניני nas activas: Conhese se ser חוּר Tear quando No גויאלנו עומרי היריע כמו בניני כמיכות היריעה tem Infinitivo se ajunta as letras בכלם: O Imperativo vem com o frazi futuro ואתהבּה: O Participio he hum meyo entre Preterito & Futuro.

23. Nos Verbos que he Pessoa, Numero, Genero?

As Pessoas são trez, primeira, segunda, & terceira pessoa, כו מדבר בערו נמצא או נוכח ונכתב, פּעלתי אפּעל נפּעל פּעלת הפּעול תפּעלי פּעל יפּעלו כמו תפּעלנה:

II. Os Numeros são dous, Singular & Plural, פּעל פּעלתי פּעלו תפּעלו כמו יחד ורבים, & תפּעלנה:

III. Os Generos são trez, genero masculino, feminino, & Commun, que serve para ambos פּעלתם יפּעלו: כמו זכר וקבה משוחף, & פּעלנו נפּעל & פּעלה פּעלתן:

24. Quantas são as Conjugações dos Verbos!
As Conjugações são sete, trez Activas, &

20. *Que são Duplicados?*

Os Duplicados são os que tem a segunda duplicada, ou falta, & supre daques na terceira, צלל צללו estes seguem o estilo dos perfuitos & os outros הם תמו: & em כרב se diz ambos, Estes também se chamaõ faltos da segunda radical האמצעי he da letra do meyo da raiz.

21. *Que são Quadrados?*

Os Quadrados são os que trazem quatro letras na raiz da palavra, como כירס כירס & כול קלל de כלכל קלקל & פרשו רמסו & שנה קיר רען he a raiz שגשג קיקה רען bem outros hay que trazem maes letras radicaes & outros יר פה יץ assim como hay de menos de trez letras צוררעם chamados, como קן השניים

22. *Quantas são as variaçoens dos Verbos, & suas diferenças?*

Estes Verbos conyem nelles a variedade de, Tempos, Pessoas, Numeros, Generos, & as Conjugaçoens & Afixos, זמן גוף מספר כוונת, & o סמיכות regimen se acha somente nos פעול פעול assim בנינים ובנויים בנאמני לנשברי como תוארים & עושי פקירי ספלו & difere o תואר do פעול que hum mostra presentemente o passivo, & o outro que õ apellido pode ser já passado.

ralz o Alef ou Tod, אַפּל יוֹד יאֶבֶל יוֹד, & se chamaõ
 Na segunda, o Van ou Tod, נחֵי עֵין וּיוֹד אֵין יוֹד : Na ter-
 ceira o Alef ou Eh, אֵה מְצֵא מְצֵא, & גִּלְה גִּלְה : Es-
 tes se chamaõ נחֵי למד הא & נחֵי למד אלף salvo
 quatro que tem a Eh ה Mapike, & saõ dos per-
 feitos sempre גִּבְה כַּמָּה גִּבְה חִמָּה & assim dizem
 diferente dos quicentes.

19. *Que saõ Compostos & quantos modos hay?*

Os Compostos saõ os que trazem duas let-
 ras quicentes, ou defectivas, & taõbem de-
 fectivos & quicentes, & saõ seis diferentes
 modos, a saber.

Os גִּבְה גִּבְה אֵה אֵה como חכרֵי פִּנְגוּחַ לֵא, & os
 גִּבְה גִּבְה אֵה אֵה como חכרֵי פִּנְגוּחַ לֵא : Os faltos dos
 dois Nanim, חכרֵי הקצוות he somente um como
 se ha dito, & que sempre vem como os
 perfeitos, & como גִּבְה גִּבְה he dos פִּנְגוּחַ
 só dos לֵא לֵא, porque haõ consente a segunda
 dagues, como se disse.

Os אֵה אֵה אֵה אֵה como נוֹד נֵא נוֹד נוֹד לֵא לֵא
 E os אֵה אֵה אֵה אֵה como נוֹד נוֹד נוֹד נוֹד לֵא לֵא
 tro hay maes יֵא יֵא יֵא יֵא : E os נוֹד נוֹד לֵא לֵא : E
 he os נוֹד נוֹד לֵא לֵא & estes tres saõ חכרֵי הקצוות : E
 taõbem se chamaõ נוֹד נוֹד אֵה אֵה & vem nõ
 pelo modo de הָבֵא הָבֵא : הָבֵא הָבֵא

todas as trez letras radicaes, & em nembũa
ocaziaõ falta algũa dellas como פעל, בעלה אפול & sempre, vem על נכון משפטו & sempre, vem תמיד ייביר & פעל
direitamente, pella ordem perfeita.

Que são Defectivos?

Os Defectivos são os que lhe falta a pri-
meira letra radical, que de ordinario he נון &
& נגש אגש como נון הכרי פא נון & se chama נון
exempto os que a segunda he gutural,
que não pode suprir o dagues por letra falta,
que esses são dos perfeitos como נאץ נהל נהל נער
& outros, que no futuro faz תנהל Tinchal, &
assim os macs.

II. Achaõse faltos de למד Lamed, duas,
& de יוד Yod, mostraõ
: לחע נהעי & לקח אקח & não são
quiecentes, senão defectivos, dizem alguns,
porque figuem sua ordem: Outros hay fal-
tos dos extremos chamados חרי קצות & he
que no preterito falta a terceira נהן &
no futuro a primeira תהן & no infinitivo תה
faltaõ as duas letras.

18. Que são quiecentes?

Os quiecentes são os que não se sentem na
pronunciaçãõ das letras de יהוה he יהוה ou está
em potencia como são. Na primeira letra da

no singular שיר שירה שירים: & semelhantes.

14. *Que he Regimen & Afixo nos Nomes?*

Regimen he com que se alteraõ maes estes nomes, com o כמכות como יין אשה אשת רגלים יין אשה אשת רגלים tanto no singular como no plural, & vem em lugar de של (de) em que se vé ou mudança de ponto fomite, ou de letra & ponto, ou de ponto & falta de letra. E alguns não tem mudança algũa no singular, como חרש קטרה כקר:

II. Afixo he tambem que com os כנויים Kinuyim, fazem mudança, como se vé nestes exemplos, משל משלו משלה & דבריו דבריהם & מלתה מלתה:

E como todos se achão na Taboa dos Afixos dos Nomes.

15. *Como são os modos dos Verbos, & de que calidade?*

Os Verbos são de varios modos מנים especies chamados, asaber מלים הכרים נחים מורכבם Perfectos, Dffectivos, Quiectes, Compostos, Duplicados, & Quadrados. Em todos elles hay מועלים עומרים ווצאים Verbos Intransitivos ou Transitivos, isto he, que fica a acção na pessoa, ou passa a outrem.

16. *Que são Perfectos?*

Os Perfectos são os que trazem sempre todas

mas taõhem nos imperfeitos. Exemplo de todas sortes de nomes por suas especias חכמה מטע מצבה מקח און דעת מנורה בינה צבא מצוה רנה מטא במה & assim maes todos por suas especias & rayzes, que se declarã nos verbos.

13. Nas Nomas que he Numerata?

Numero he יחיד ורבים לשון שנים singular, plural & dual, que naõ se estende maes que a dous.

Os do Numero Singular, como nos exemplos affima ditos, גדול גדולה מלך מלכה & גדולה גדולה

Os do Plural além disto גדולים גדולות גזרים גזרות & os masculinos גזרים גזרות & os femininos גזרות גזרות

Os do Numero Dual: מומרים מומרים שנים שנים & שנים שנים מאנים ענים hay os que acabaõ affim & por duas maõs.

II. E hay hums Nomes que naõ fazem singular & sempre vem no plural, como חיים חיים *Vida*: Outros que naõ se acha plural & vem sempre singular, como בקר וצאן *Ovellas*: E hay masculinos que no plural trazem final feminino, como קול קולות אב אבות

Outros hay que terminã no plural com final masculino & feminino, como חטה חטים & חטא חטאים

& outros יום ימים ימות שנה שנים שנות

יום ימים ימות שנה שנים שנות

רש"ת & נחלה & que he
 excepto לילה נחלה & porque Num, mostra taõ bem femini-
 no, no afixo קולן ואבין סוף, sirve de lembrança de femini-
 no. Os neutraes, como אש רוח & אש רוח & אש רוח
 que são dos comuns.

III. E muytos hay com letras נוספות acrescentadas de האמתו por final האמתו como
 & os maes delles são כבוד כפולה
 derivados de verbo, pella acção que se obra.

IV. E são os nomes peizados pello משקל פעול
 que se nomea pellas tres פעול
 letras radicaes, como os ditos he בשקל פעול
 ou שירה דמות se diz פעולה & מפעלה
 & nota & taõ bem פעולה פעולה פעולה

& maes & מן & לשון ששן רצון & מנה מנה כולה
 a differença de מן & לשון ששן רצון & מנה מנה כולה
 & outros muytos por suas raizes & com as letras acrescentadas, & affirmo
 que vem como em איתם o yod expresso
 & em אית אשה & taõ bem אית אשה & אית אשה

V. Serve este משקל para conhefer os que en-
 traõ debaxo de hum pezo, que farão a
 mesma mudança em suas alteraçoes ou ac-
 cidentes, hum como o outro seu semelhante,
 por este caminho, & דבר דברים דבר דברי & דבר דברים
 & não só nos perfectos em sua raiz,
 mas

m.
da
מה
&
tod
cl

I
ral
dor
exer
C
ליה
& ס
hay
&
II.

pl
par
gu
ne
ה
ה
ה
ה

Masc. אחד שני שלשת שמונת תשיעת }
 Femin. אחת שתי שלש שמונת תשיע } Regimen.

E hay עשר para onze, & עשתי עשרה para dez, q̄ mostra ser antes de doze. Advirte que de dez para cima não muda o absoluto do regimen, & de vinte por diante não difere o masculino do feminino. Os relativos מצטרפים são masculinos & femininos, como ראשונה שנית שניה מראשון primeiro, & primeira, & se acha & ראשון שני & ראשונה: estes não chegam a dez, & se diz עשירית & עשיריה que hum he a decima parte, & outro a decima em ordem.

12. Quaes são os accidentes do Nome,
 & sua distincão?

Os nomes tem os accidentes do genero, numero, regimen, & afixo סג סכפר סמיכות כנוי סאפו cazo, não altera o nome, & se lhe junta את (a) של מן (de) את acuza o ser da couza, & אל dá a o fugeito וירבר אליו a elle: larga della seu ser, & aplica genitivo, de mi, & he como ל mas- culino, feminino, & neutro ou comun. Os masculinos זכר מסל שם אב בית זית אברהם ניסן ברכה מלה גרר באר אבן רהל : Os femininos מלכות תבנית & de ordinario os que acabão com ה & ת, são femininos מלכות תבנית & ת

lia יהודי E בן הימני do tribu de Binyamin; Nome relativo עם סלך & todos entraõ no apelido חואר: Nome derivado de verbo אוכל מאכל a comida propria, & אכילה a acção de comer, do obrador אוכל: Nome numeral אחד מאה אלף & milharia, que faõ dez mil. O *Sem amin* he especial que comprehende muytos individuos, como אדם ובהמה חיה ועוף: O *Sem amikré* he accidental pella calidade delles ser intacta, como אור & taõbem חכמה עצם גבורה גרולה תפארת סוּם: O *Sem aehder* chamaõ a os que faõ privaçaõ de ser, como escuridade & morte, que he o carceer da luz & da vida.

IV. O *Sem ahesem*, difere dos maes, que naõ se acha nelles o que tem os outros, que he בר'ס פ'ה final כנוי רבוי סמיכות פעלים היריעה הארץ ורים como הארץ ורים como הארץ ורים: E naõ hay ארץ הכנעני & ארץ הכנעני como הארץ ורים: mas se passa a o seguinte סמן וסמן וסמן: nem em סמן וסמן como הארץ ורים: nem em סמן וסמן como הארץ ורים: E vem dous demonstrativos juntos כשמן חטוב como o bom azeite.

V. E o dos numeros, faõ separados & relativos: Os separados נפרדים hay masculinos & femininos, & cada hum delles Absoluto ou Regimen כמו כופך ופמוך como.

M. אחד שנים שלשה שמונה אחד עשר }
 F. אחת שתיים שלש שמונה אחת עשרה } *Absoluto.*

Regi-

מבאן ואילך מפתת ההבנה והענין:

II. *Quantas s.õ as partes da oraçãõ, & as sortes dos Nomes?*

As partes da oraçãõ, & as sortes de vocabulos, que he força vir em qualquer practica, sãõ trez, עם פועל מלה, Nome, Verbo, & Adverbio. E nestas se incluyem os Pronomes, & propozicoems & outros. Mostra o nome cazo & não tempo, o verbo cazo & tempo, & o adverbio nem cazo nem tempo.

II. Os nomes sãõ diferentes sortes, & se podem reduzir a trez, שם העצם שם דבר עם התואר, O nome proprio, sustantivo, & adjectivo; O nome proprio he אברהם שרה מיכאל בנין ציון פארן סיני כוף; Nome sustantivo he זהב וכסף ונחשת ברזל; Nome adjectivo he חכם נבון עשיר רש הלש כביל צריק רשע טוב; & עושר נבונה חכמה derivado de בית (בכף חי) בית בנר להם.

III. Nestes se incluem עם היותם עם המצטרף שם שם alguns acrescentaõ שם הפועל ושם המספור (mas não toca sua distincão à gramatica, como taõbem עם שמונה equivocos & sinonimos) que hum nome tem varios sentidos, ou que se nomea por diferentes modos. Nome aplicado a patria עברי & בית הלחמי que a demonstrativa não a traz o regimen: & o linajado a familia

rar o sentido da palavra, por estas causas פָּרָגִים
 por final, afaber: por כְּנויִ אfixo, como דְּבַר רַבִּי
 מִשְׁלֵי ou por רַבּוּי pluralidade, פְּקָדֵי פְּקָדָנִי & מִשְׁלֵי
 מִשְׁלֵי ou por נְקִיבָה femi-
 nino, פְּקָדָה & פִּיעַל פִּיעוּלָה
 men, פּוֹקְדֵי פְּקִידֵי & רַבִּי דְּבַר רַבִּי
 chamase taõ-
 bem esta גַּמְטָן & difere do מוֹכַרְתָּהּ ou גַּפְכָּק הֵּ
 פְּקָדִים:

II. A mudança dos Pontos por ter מַפְסִיק
 אֶסֶף na mayor parada, afaber אֶסֶף
Atnah & Soph pasuk (& as vezes זֶקֶס *Zaquefka-*
ton & Segotá & ainda no טַרְחָה mas he raro)
 ou por ser nas letras de אֶתְחַתֵּן em que vem sem-
 pre hatef por feva, תַּעֲשֶׂה ou só patab, שְׂעַתָּה
 que se fora outra letra era seu ponto feva, naõ
 faz mudança no sentido & propozito, & af-
 sim taõbem a que acompanha & antesede à
 gutural, que sempre lhe he o ponto antes se-
 melhanre לְגִרְוֹנִית como יִעָלֶה יַעֲלֶה ou fica
 como תִּהְיֶה ou יִשְׁמָעוּ & יִשְׁמָעוּ & vem com
 fere לְאֹמֵר בְּאֹלֵהִים & o mesmo naõ desfaz na
 intelligencia, as diferentes apontaduras que
 hay nas sobre ditas letras. Os exemplos dos
 pontos mudados por cauza dos accentos, faõ
 הָאֵת & אֵרֶן אֵרֶן אֵרֶן & תַּפְצֵה יְבִילוּ & שְׂעַתָּה שְׂעַתָּה
 הָאֵת & אֵרֶן:

עד כאן מצד הקריאה והלשון.

& tem as regras do ה' היריעה & onde vem com feva, seguindo hatef será patah פְּדָרְכֶם וּבְזֹלֵלוֹתֶם. a razão he להחבר לחטף : & no cabo vem para afixo de segunda pessoa singular אֱלֹהֶיךָ מֶלֶךְךָ & כִּי & נְעוּרֶיךָ & פְּגָלָךְ מִשְׁכֹּרְתֶךָ & כְּמוֹךְ בְּמוֹכָה como se acha com ponto וַיִּחַב :

XI. A ל tem o sentido de אל (a) & de על (por) a mi, E de למען יִשָּׁב לִי para: (para) exemplos לְשָׁבַן שְׂמוֹ & לָכֶם לְאַבְלָה & אֶמְרֵי לִי por mi, דָּרוֹד מִיְמֹור לֵי De של & לָךְ hay & לָךְ Apontale com feva & como as advertencias do לֵיהִיךָ como quando supre ה היריעה guarda suas regras.

XII. A ב serve como עם (com) & como חוץ (em) & se chama ב' העור וב' הכלי & taõbem בְּאַבְנֵי אוּ בְּאֶנְרִיךָ os exemplos saõ בְּכֶסֶף צְדִיק, בְּעֵבֹר (por) com, בְּכֶסֶף צְדִיק, יָרַח בְּמִים בְּיוֹם טְהֻרָתוֹ, & se aponta com feva בְּךָ & hay בְּךָ estando em lugar de ה' היריעה demonstrativo, com patah: & tem as dittas regras; observando que naõ mostra היריעה quando vem desta sorte apontadas. כֶּאֱרִי יִשָּׁב לְעֹמוֹס בְּטוֹן בְּעֵינֵי אֲמָתְךָ por que segue o hatef, nem וְהוּא בְּחֻתָן וְקָלְעֹפֶר שְׂמִים que segue o hatef, nem בְּעֹבֵים por que naõ tem segol.

10. Por que causas se mudãõ os pontos?

Os pontos se mudãõ as vezes de seu ordinario directo, הוא יצבון כמשפט & que fazem alte-

como יהודה לוי onde falta o feva de ordinario no yod ויבדק, ou com kames em מלה זעירא, ou com accento pauzante, בית יהון הון ועושר ומלעיל com accento pauzante, ועיר ועיר ושש ושמן ובג ומלך :

IX. Taõbem he היפוך ויו conversivel, ou de preterito em futuro, como מעבר לעתיד & אהבת & ויראת; se a terceira radical he pronuncia-vel, serà מלעיל; mas se he מלעיל serà העסף & falarey, & exemplo de ambos וירבתי אתך & faley: & se aponta com fevã, com surek, ou patah, & וישית ושכרתם וישיתם & farás; Ou converte de futuro em preterito & antaõ he o pontõ (como nas letras quando enferraõ demonstrati-vo) com patah & dagues dipois, como ויאכל וישת ויקם וילך ויקז & se segue ׀ que he das letras indagnesatas, vem com kames ויאזכור & se tem patah he העסף ו por ser לאוח גרונית como ויאזכור ויאגדלה & no cabo he para afixo masculino, como זכרו זכרו זכרו sua memoria delle.

X. A כ he כף השיעור & כ' הזמן & taõbem כף quero dizer comparativo, que ser-ve de כמו ככהן כגם ככהן: o do tempo he ויהי כשבתו כאשר: o da cantidade he כעשרת אלפים quazi כמעט de certificaçaõ כמכירי גבול se diz he לאמת הרבר & taõbem sendo במקום Apontase com feva, & taõbem sendo במקום במקום ה' הדיעה com patah & dagues na letra seguinte,

patah הִירֻקָם & הַרְבֵּי הַרְבֵּי & o mesmo se he gutural, הַיְבֵד יִשְׂרָאֵל & taõbem faz com segol, הַחֲכָם יַעֲנֵה se o labio.

VI. E o mesmo segue em האמיתות ה' certifica-tivo, como הַנְּגִלָה נְגִלָתִי certo fuy delcu-berto: & no cabo da palavra serve para afixo feminino com mapik, como יְכִי שִׁמְרָה para distinguir de שִׁמְרָה & taõbem שִׁמְרָה sua & t. & tem o efeito do laméd no principio da dicção, o עב ה no fim, como לְאַרְצָךְ por לְאַרְצֵךְ & nos verbos muytas vezes he acrescentada, como אָקוּמָה אֲכִינָה & הִנֵּה הוֹשִׁיעָה falsa.

VII. As letras de כֶּלֶב cada hũa tem seu fen-tido; & vem כֶּלֶב כֶּלֶב as de כֶּלֶב כֶּלֶב com todas suas apontaduras, & se acha, ex-pressa a הָא (com ser que de ordinario a tra-zem encuberta) como לְבָרְכֶם לְבָרְכֶם שְׁמַיִם:

VIII. A ו em principio da palavra he וְהַחֲמֵץ ou & levy, שְׁמֵיךְ וְלִי copulativo, diz E, & serve taõbem por וְ אוּ, que desliga אֲבִיו וְאִמּוֹ אוּ sua may; Apontase com seva וְאִשְׁרָה & com וְבִרְכָתֶם חִידֵי בּוֹמֵךְ como וְשִׁמְתִי ou seguindo sevá como וְשִׁמְתִי ou seguindo ha-tes, imita seu ponto, como וְשִׁמְתִי וְאִמּוֹר & se falta o hâtes com sefê וְאִלֵּהּ ou com hirek-se he segue seva (porqua não vem dous juntos; como

lino plural וְכָרֵם & מוּ & מוּ & וְנִשְׁחַמוּ & וְנִשְׁחַמוּ & וְנִשְׁחַמוּ &

III. A ש serve em lugar de אשר (que) no principio da palavra, como שֵׁן שְׁלֹשָׁמָה com שֵׁן

מִן Sin yamin & legol de ordinario com dagues adiantes; o Sin שמאל femol tem a propriedade do samech, como וְשֹׁבֵתִי & cobrirey.

IV. A ה se acha הא הקריאה & הא הירינה demonstrativo & invocativo, & se aponta com

patah & dagues na letra seguinte, como הַמֶּלֶךְ הַמְּלִכָה הַמְּלָכִים הַמְּלָכוֹת o rey. E como הַדָּוָד אַתֶּם רְאוּ &

הַדָּוָד אַתֶּם רְאוּ & הַדָּוָד אַתֶּם רְאוּ & הַדָּוָד אַתֶּם רְאוּ & הַדָּוָד אַתֶּם רְאוּ & הַדָּוָד אַתֶּם רְאוּ &

obccos, & falta as vezes o dagues no sevá como הַצְּפִירִים & הַמְּקָרָה בַּמִּים &

que não recebem dagues, vem em אַתֶּר com kames a הא como הַנֶּשֶׁם הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה הַעֲרָה תְּרַנֶּה &

הַנֶּשֶׁם הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה הַעֲרָה תְּרַנֶּה & se segue הִן fica com patah, & הַחֹדֶשׁ הַחֲצֹנֹת הַחֲצֹנֹת הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל &

tem kames em הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל & no א vem הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל & no א vem הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל הַחֲבִיל &

outro הַחֲבִיל הַחֲבִיל & הַחֲבִיל הַחֲבִיל & hay הַחֲבִיל הַחֲבִיל & hay הַחֲבִיל הַחֲבִיל & hay הַחֲבִיל הַחֲבִיל &

estravagantes que não guardão a obfervancia da regra.

V. Maes hay הא השאלה & הא החיכה & admirativo, & modo de pergunta (& tem o sentido de אם se) que trazem seva patah, como

se andarás, הַחֲבִיל הַחֲבִיל se he esta, & he floxa a seguinte, & se essa tiver sevá fica só com

patah

As de משה cada hũa he para diversas demostraqoems; & guarda esta regra משה מפיק as letras de משה faz sayr a pronunciação, no nome Santo. E וכלב encobre & recolhe o primeiro ponto delle. Exemplos. מ"י יצא י ש"י אלהיו . ה"י אין בציון . וה' בקר . בה' אלהינו .
 : לה' כי טוב . בה' במחתי . Onde a lectura he como a apontadura, & naõ como a escriptura do nome inefable de היה que se aponta com os pontos de ארונה de ordinario, & as vezes com os de אלהות como ארונה ירה : verificasse esta lectura, porque sempre o hirek traz yod & nunca ch, nem o yod traz ja maes hatef, & taõbem que as apontaduras das letras servis saõ como a lectura de hatef & naõ de sevá, & assi mesmo seguindo נגד כפת traz dagues por ser lido com mapik o nome de היה como אורה שמך & אמת לידה אדני & אדני במ סיני בקוש : iguala יי כי טוב & as maes letras servis, o mesmo.

II. A מ serve em principio de nome, & hay Mem amin & Mem aytron, עם היתרון & עם הטן
 ambos se apontaõ com hirek & dagues seguinte, como מפה יקיש de laço. הנחמדים מותב
 maes que ouro: & com serè seguindo letra gutural que naõ tem dagues como מעיר מאשר
 & o mesmo Mem mik satit, עם מקצותיה וקקת מראשית
 parte do fruto: & fica hirek as vezes מקיזת מחוץ
 & no cabo serve para afixo de masculino
 מדרון

8. De que servem as letras de איון ? ●

Estas letras איון servem no tempo futuro em principio de verbo (assim como as de תי no fim, em o preterito : no benoni as de היותם : no sivuy & hatid as de יונה no cabo) & para todos os tempos & ordens nas Conjugações, servem as letras de תהיאמון que são as mesmas de האמנחיי acrescentadas nos nomes, como mostra & se vé nos exemplos פעלת פעלתי no preterito, פועל לים לה לה לוח, פועל חסנו לה תן no presente, אפעל יפעלו תפעלנה לי נפעל no futuro.

II. A א, a primeira pessoa singular, naõ sendo radical, como אמר אויב אדרוף אשיג אחלק & אפקוד :

III. A י, a terceira pessoa singular & plural, & serve no cabo para afixo אשמי פועלי אלי & שמותי :

IV. A ת, a segunda pessoa masculino & segunda & terceira feminino plural תפקוד & תפקודת & תפקודת & תפקודת & no fim, regimen por o feminino, como ברכה ברכת :

V. A נ, a primeira pessoa comum plural, como נדעה נדעה & נפקוד & no cabo da palavra por afixo de feminino plural como לבן & muitas vezes acrescentadas no fim dos verbos יישון תרארין & יהלכין, com seré em אמף & milerah.

1. Para que servem as letras de משה וכלב ?

As

& nelle faz parada. פסק ordinario he trazer שופר הולך na mesma palavra, ou *Maharib* & *Azla*, aonde faz o accento, ou *Dargá*, & segue *Rabiah* a dous *Sophar oleh*, & no primeiro *Pasek*. Os pauzantes, שופר מהופך קרמא וקף קטון dipois do *Kadmá*, ou antes, em מ'ו ou מלעל & se hay hum ponto entre, he *Sophar mehupah kadma*, & naõ havendo ponto em meyo, he *Maharib kadma*, & antes do *Sophar mehupah* vem *Azla*, & se he dipois de *Rabiah* he *kadmá*. O שופר וקף גרול vem dipois de *Zaqueskaton*, & no principio de verso como *sene gerisin*, מאריך טרחא אחנה, antes do *Atnah* vem *Sophar oleh*, & antes do סוף פסקו vem *Maharib*. Naõ em אמ'ת que vem taõ bem *Sophar oleh*, salvo antesedendo he גויש רביע que antaõ segue מאריך: Entremetense nelles, como em todos, מקף געייא: *Makaf* ajunta as palavras, o *Gahya* faz pauzar a lectura de hũa palavra, & nota que naõ se achaõ dous *Atnah* em hum verso.

IV. Nos livros אמ'ת *Tebilim Mislé Tyab*, naõ se achaõ alguns destes, & saõ, קרני פרה תלשא, תרמא שני גוישין וקף גרול דרגא תביר תרי פעמי כגולחא & dos que hay, tem alguns outra força, & se acha differença em טרחא רביע & maes de novo vem שופר עולה ויורד. שופר עלין & tem suas regras. Advertindo que para ser מפקי distinguisher,

Os pauzantes 7. קדמא זקף קטון מרתא אתנח יתיב
 סגולתא סוף פסקוי Dos Muzicaes
 מן קר שופר Os pauzantes 7. תוי טינמי דרגא תלשא 3.

Com que
 dezecouto saõ diviziveis, & dez naõ
 fazem separaçãõ.

III. Estes fazem pronunciar as palayras co-
 mo convem, onde està o accento, tira-
 do estes quatro, זרקא סגולה תלשא תרצא que
 sempre se assentaõ nos cabos das palayras: & o
 mesmo מלה ועירא או מלעיל יתיב que vem na
 nosilaba ou lingua, no principio da dicçãõ,
 antes do ponto: & taõbem o קדמא no fim so-
 bre a letra, que leva as vezes תרי קרמין para
 nota & final da perfeita lectura.

IV. E advirte que seguem ordinariamente
 as Notas desta maneira. Os muzicaes,
 זרקא סגולתא sempre vem acompanhado juntos,
 O תרמא o mesmo. שלשלח
 vem por si só, & se
 sempre seguem assim, & se
 achaõ aparte: a o שני גרישין segue muzical, ao
 he דרגא חכיר & as vezes Tebir. ãõ, & as vezes זקף גרול
 quando tem dous pontos entre meyo, & ten-
 do hum, he Maharib em lugar de Darguá. O
 a estes he como Tebir. מור גרול תלשא
 segue Azla geris tabiah, & antes do Talsá vem
 O ירח בן יומו קרי מרה taõbem

accento na letra de begad kefat, salvo se ella tem seyá, que não se conta por ponto, & o mesmo he que esteja em potencia encuberto, ou manifesto descuberto, exemplos וַיִּבְרָא בְּמִן הָאֵרֶה פְּנִיךָ רֵשֶׁתָּהּ וְנִבְחַת פֶּסַח בְּשֵׁמוֹ : & advirte que o mesmo he nas letras de טס שקן נוּלִים que tem dagues, antesedendo ה como os ditos.

V. E alem da regra dita acima, se acha maes com dagues, וְשָׁמַתִּי וְאֶבְרָה בְּפָרְעוֹ וְשָׁמַתִּי וְשָׁמַתִּי קָטָה בְּכַף וְאֶבְרָה בְּפָרְעוֹ וְשָׁמַתִּי que são as letras דומות iguaes, ou de hum מוצא orguaõ, ou as duas כפולות dobradas, ou seyá נה ca letra quiecente na antecedente, & דִּמְקוֹ por final.

6. O que são os טעמים Tahamim accentos, & para que servem?

Os accentos são para mostrar a pronunçiação certa, prolonguada ou breve de cada palavra, & maes para ensinar as pauzas & paradas de cada propozito, & são os muzicaes, para que igualmente se lea cantado hum verso da Sagrada Scriptura.

II. Em todos são vinte & oito, hums chamaõ מלכים Reis, outros משרתים ministros, & ambos tem pauzantes & muzicaes. Dos מלכים são os muzicaes II. וְקָה פֹדֵר גְּדוֹל קִרְנֵי פֶרֶה רֵבִיעַ וְקָה גְּדוֹל שְׁלֹשֶׁלַת שְׁנֵי גְרִישֵׁן תְּבִיר

אמתך da raiz אמן verdade.

III. Estando no principio da palavra, he o mesmo, & se diz כל אות בגר כפת בראש כל que qualquer destas letras he daguesfata: & se lhe antesede algũa de אהוי se forma esta Regra. כל בגר כפת דסמך לאהוי רפי Sendo que estas letras, begad kefat, sempre vem com dagues, juntandosse na dicção antes, hũa das letras aevi, seráo רפי Rafe, floxo, (ou singela a pronunciação que costumavaõ sinalar com hũa linea ñ sobre a letra) sem dagues; senão lho impedir hũa destas quatro couzas.

IV. Primeira mapick, que he o ponto que vem na letra ה em fim de palavra, como בצהרה תשים & qualquer das letras נוחה quiecentes, pronunciadas, como הוי גוי שפתי תפתח : Segunda mafsik, he hum accento dos ידיו תביאנה : Terceira mafsikim, quer seja pauzante, quer muzical, como להקריב לי במזבח & não ויקחו אליך & ותנו בני אהרן & בני שנה תמימים

פרה: Terceira Dahik, he palavra breve, que se lee apertada, com o makaf, que conliga a ה com a seguinte, como מה כצע שבה פה com estes tres pontos.

Quarta até merahik, he a pronunciação prolongada, alta & levantada, & não sendo a ה radical, salvo se tiver segol; & ha mister que figua ●

ou fervil, como מְמַנִּי por מִן מְנַה' & como שְׁתִּים בְּתִים por falta da letra da raiz, inda que he dipois de שׁוּא fevá mobil, & de pōto grande, sendo a Regra שׁוּא אַחַר וְלֹא אַחַר mas só dipois de ponto piqueno vem dagues. Ou vem לאות הבנין por ser das tres Conjugaçoes daguezatas (que trazem dagues) הִלְלִיָּהּ & naõ o traz הִלְלִיָּהּ & outros, por ser dos duplicados: & taõ bem vem במקום נון נפעל quando falta, como הִפְקֵד & muitas vezes לְתַפְאֶרֶת הִקְרִיָּהּ por adorno da lectura dipois de ponto piqueno, como צִדִּיק & as vezes se acha para distinguir o sentido, como מְלִינִים תְּלִינוּ he הפריש בין עניוה fraze de queixa & naõ de dormir. E vem taõbem dipois de הִדְרִיעָה demonstrativo, & de מהפך q̄ converge de futuro em preterito, & com patah antes.

II. Estes referidos saõ רגש חזק forte, & רגש קל leve, o que vem nas letras de בְּרִכְבּוֹת no principio de dicção, ou dipois de arrebatado, como יִשְׁבְּטוּ יִשְׁבְּעוּ & naõ traz dagues a dalet, porque vem medido por יִפְקְרוּ que se pronuncia, & o mesmo יִפְקְרוּ & taõbem יִבְכְּלוּ por ser accidental, & assim אֲתַכֶּם poderá ser por אֲנַתְכֶם pois no Chaldaico אֲתָה diz אֲנָתָה que parece supreletra, como he אֲתָ אֲתָ a raiz אָף ou אָף &

outras שואנע mobile, que para se saber se ad-
virte o seguinte, com as letras א ב ג ד ה por
lembrança.

II. Pronuncia-se por estas causas (א) quan-
do vem no principio da palavra, como
בְּרֵאשִׁית עִמִּי *Ouve.* (ב) quando hay duas le-
tras semelhantes, como יִבְרְכֶךָ מִתּוֹכָם עַל לִבְבֶּיךָ
com sevá na primeira: ou quando vem dous
sevaym juntos, como וַיִּשְׁמְרֶךָ יִשְׁמִיעֵנִי foa o se-
gundo. (ג) quando lhe antecede תועה גדולה
ponto rey, como פְּקֻדָה יֵצְאוּ שׁוֹמְרִים יִירָאוּ מִיִּבְרַךְ
salvo sendo מלעיל *Milehel* (prologuada) como
קְדָמָה לֵילָה que faz o accento no principio. (ד)
quando tem dagues a letra do sevá, como
הַצְּבִינוּ מִקֶּרֶשׁ *E o (ה) dirá (Asavim)* pel-
los dous sevaym iguaes pontos, que he a se-
gunda do final (ב) affima. E não havendo
hũa destas cinco regras he arrebatado.

5. *Qual he o effeito do Dagues, & suas Regras
nas letras de Begad Kefat (בגד כפת)*

O Ponto Dagues que vem dentro das le-
tras, he para apertar a pronunciaçãõ dellas:
& não se acha nas letras de אדווער senãõ raros
חֲבִיאוּ הַרְעִימָה *Arhinaá,* & outros. De ordina-
rio no meyo da palavra supre letra falta, (& se
diz que vem לחסרון אות השורש או השמות) ou ra-
dical, como יִגְשֶׁה por יִגְשֵׁה & כִּרְתִּי por כִּרְתִּי

tem suas pronunciações diferentes, & vareaõ por suas regras, estes saõ o kames & o sevá.

3. Como he a pronunciação do Kames, & como se conhesse.

O kames hũas vezes he קמץ רחב longo, & vogua por A, & outras por O, & he קמץ חטוף rapto. Para se conhesler se notaõ estas regras, com os exemplos, *Somrá*, שְׁמֵרָה כְּלוּ יִפְרָד, *Vayacom*, וַיֵּקֶם וַיִּכְבֵּ וַיִּקֶּם.

II. Faz O, por cinco causas. Primeira, quando vem antes de sevá nach נח quicente, como שְׁמֵרָה לְפִי *Somrá* salvo se tiver גַּבְיָא *Gabyá*, que antaõ faz A, como שְׁמֵרָה נִפְשִׁי *Samerá*. Segunda, quando na letra seguinte vem dagues, como כְּלוּ *Colu* כְּסִי *Cofu* חֲנִי רִנִּי salvo שְׁפָה pello מעם accento antes. Terceira, quando segue macaf, & יִפְרָד *Col*, que sem elle diz *Cal*, salvo אֲדַבְרָה נָא יִרְפָּאֵלךְ *Adabera*, יִרְפָּא, que termina com letra quicente no cabo. Quarta, quando he dos verbos כְּפֻלִים dobrados, convertido, em וַיֵּסֵב *Vayasob*. Quinta, se he dos נִי עֵין quicentes em וַיֵּקֶם *Vayacom*, no futuro convertido; & faltando qualquer destas cauzas fará A, sempre.

4. Como se sabe se he o Sevá quicente, ou se he prounciado?

O Sevá hũas vezes he שׂוּא נח quicente, & outras

vra como משפחה ישמייע Rêsch. O Sevá muda no principio da dicção, & voga a, com gahyá dif-
pois, ou antes as vezes, & í, com yod seguinte,
& seguindo lerra gutural, como ella; cha-
masse עבר Servo, & assim nunca forma só pa-
lavra, nem os Hatephim, os quaes não rece-
bem סחף afaber, que não se lhe junta sevá, nem
outro hatef, nem trazem dagues.

III. Destes hay hums גדולות pontos
grandes, outros תנועה קטנות pontos pi-
quenos: os grandes são פתחי חותם comprehen-
didos nesta dicção ואוליכה trazem hũa das le-
tras נוח quiecentes, descuberta ou encuber-
ta, como אשר פונקיה & פונקת ארץ mas quando
vem com מביק he forçoza, como אתה פונקיה:
Os pontos piquenos são estes לקראת פלפה
& vem de ordinario dagues na letra seguinte.

IV. Mudasse o ponto grande em piqueno
com פל & את את פל פל כמו סקר
parada, & o piqueno em grãde com אסף como
אסף ארץ & esta dicção com הריעה demonstrativa
he sempre grande, inda que não tenha טמ aç-
çento divizivo, como הארץ הואת לארץ:

V. Hay variedade nos nomes dos pontos, &
chamaõ קטן קטן a o פתח פתח a o מגול & קטן קטן a o
& assim se trocaõ como שלמה por שלמה:
המערם por המערם & taõbem os maes hums
por outros se mudaõ. E dous pontos hay que
tem

naõ se sentem no pronunciar, como וְאָמַר לוֹ
& as vezes se trocã hũa letra por outra de sua
divizaõ, como סָבַר סָבַר שָׁבַר & הָוָה הָוָה :

III. A pronunciaçã das letras cada hũa del-
las he simples & floxa, & tendo dagues
se pronuncia, como se fossem dobradas as let-
tras; & outra divizaõ ha nellas afaber, אֲחֵרָה
são floxas & naõ apertadas com dagues. נָגַר
נָבַר são ou apertadas ou floxas, & com o da-
gues, טָבַר טָבַר טָבַר são apertadas & naõ floxas;
com a pronunciaçã de dagues apertado.

IV. As letras hebraicas servem de numeros;
seguidamente do א athe ט são unida-
des, do יי athe י são dezenas, do ק athe ק
centenas, & seguem as maes que faltaõ, com
as letras finaes arreo; ou o maes ordinario he
duplicar as mesmas como קק 500. קקק 900.
& para fazer milhar tambem se uza com hum
ponto sobre a letra א 1000. ה 5000.

2. Quantos são os Pontos das letras Hebraicas.

Os Pontos são doze figuras incluydas nestas
Dicçoems יָתֵנוּ בְּאֵחוּיוֹ וְהָרִי כְרִבִּים com os חֲפִיּוֹת
raptos, que se apontaõ nas letras guturaes,
salvo alguns raros. Estes formaõ as cinco
vogaes consoantes com os cinco orgãõs.

II. Pronuncia-se a letra antes do ponto,
excepto o Patah em ו' no fim da pala-

Exam da Gramatica HEBRAICA.

Compendio das principaes Regras Fundamentaes da Gramatica Hebraea, para facilitar a Construcção & Inteligencia de qualquer vocabulo desta Lingua Sãcra.

Divide-se em varios Paragraphos, & cada hum em diferentes Periodos.

I. Quantas são as Letras do Aleph-beth,
& como se dividem.

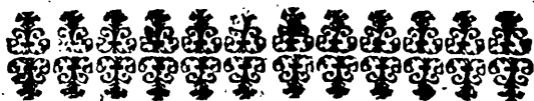

Letras Hebraicas são vinte & sete, comprehendidas nestas palavras.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

Dellas cinco são singelas א ב ג ד ה & vem no principio & meyo da Dicção, & as outras dobradas ו פ ק ר ש ת chamaõ-se finaes, porque vem só no fim da palavra.

II. Dividem-se em cinco partes conforme a pronunciação das letras por cinco organõs da falla, a saber, א ב ג ד ה com a garganta. ו פ ק ר ש ת com os beifos, ז ח ט י כ ל com o paadar, מ נ ס ע com a lingua, ו ז ח ט י כ ל com os dentes: & as letrase de א ב ג ד ה que chamaõ אבות הקראים mães da lectura, que são como vogaes, muytas vezes

Prologo a o YAD LASON.

ENsinãõ os Sabios noſſas Meſtres, que o Meſtre enſi-
ne a os diſcipulos pello modo mais breve, leve de
admitir & facil de comprehender, & naõ os cansar com
palavras demaziadas, & diſcurſos eſcuſados, por naõ
confundir o entendimento, nem apertar a memoria; &
mais o que conſidero aqui, quando entraõ no eſtudo de
diſcurrir, naõ ſe embarace com a applicaçãõ do decorar,
quanto mais que tomando de memoria o dilatado, naõ
ficaõ ainda capacitados no entender, ſem o exercicio &
explicaçãõ; pello que como entraõ os Talmidim neste
Medrás (de T. T. de H. H.) em hum eſtudo novo para
elles, da Guemarã, deveſe lhes dar o meyo mais facil
para apriõder a Gramatica: aſſim que reduzi a que tenho
feito dilatada a eſte breve rezumo, que dá as noticias
baſtantes para ficar capacitado della, o que com cuyda-
do as eſtudar, & a continuação do tempo com o daycar,
os fará com fundamento capazes deſta Arte. O meſ-
mo fiz à Gramatica Chaldayca que vay anexa a eſta.

יד לשון

GRAMMATICA

Manual da lingua

HEBRAICA.

*Facil para decorar, e compendiosa
para se exercitar.*

Recopilada do Livro

מִדְּפֵן לְשׁוֹן

Autor do (que ja sahio a luz)

עֵין חַיִּים

Para exercicio dos Estudantes.

Feiço no Anno 5441.

Estampado

Com Licença dos Señores do Mahamad, & Approvaçãõ
Do Señor Halam Y. ABUAB. A.B.D. &c.

A 18. Hefvan 5442.

Em Amsterdam.

Autor, R. SELOMO DE OLIVEIRA.

אל מדר כוזנים ודגים כחולתם •
והנכנים נצמילותם :

1.

אבשל ובני אל וסן ורגז
רוני בשוא גלים ואין סרגז
ילרות וכרות איס ירוני נני
קין וחיס חרף וקיר לגווי •
כח בצל יתבר ואין לופנת
לרון פצמו שם תני יוני
ניכן לראש כלה כלא תינים
כקנה חקשתו עדי כולם :

2.

ידעה באיר פור נכה רגלים
כין תאיכים יענת יודיע
הכוו בכרסן יתנה לכנים
אובר תקופה יום ליום יביע •
כא אב ואריה יחרק שנים
באלול בחולה אהלה תניע
חשרי לראש פנה עלי כאתים
ישא חקופתו אלי כפס :

3.

לא יחסה חסון בקרב שרן
בבלו בספרות עוורובה קשת
בבת לטוב עמר נרי כפרן
קי תקפה נלכו כרשת •
בטנם רלי רתב בשבט כרין
והד ארר דנים יה לגשת
שבת וצדק כארס גם הנה
טנה וכוכב עם לבנה שטהו

4.

אכיב וכן שושן וניצן פוח
ירקו צטב רשאו גנין
קציר כשרות סלאו כל זרח
רגן ותירובך ויצרך •
אכיף כביחך רב בגרש ירח
כגר בכל כסלח לכף ירך
ופרי יצדת טב תבואתך
ער כוא להתחדש ודי עתך :

5.

ברכת גמלים אחרות טמים
ארץ צטה נחלה צבינו
יורה וכלקוש יער ירו כים
יוליר והצמיה כסר ארצנו •
היום יהינו זכיהים
גיל לכשו כרם וסל אורנו
ובכן תהלח אל בסיר זכיר
יתרוענו כלם ואף ישירו :

תם

אין אבוד כאבוד הזמן ואין עניות בעניות השכל

לקחת מוסר השכל

Contem este Volumen
complecto.

<i>Gramatica Hebraica</i>	יד לשון
<i>Gramatica Chaldaica</i>	דל שפתים
<i>As Rayzes da Escritura</i>	עין חיים
<i>O Chaldaico da S. S.</i>	כתוב ארמית
<i>Alpha-Beta Hebraico</i>	זית רענן
<i>Vocabulario Portuguez</i>	אילן וענפיו
<i>Rethorica Hebraica</i>	אילת אהבים
<i>Poezia Hebraica</i>	שרשות גבלות
<i>Logica Rabinica</i>	דרכי נועם
<i>Index dos Preceytos</i>	דרכי ה'

לכור תורה הרבה ויתע לך שכר הרבה

DEDICATORIA

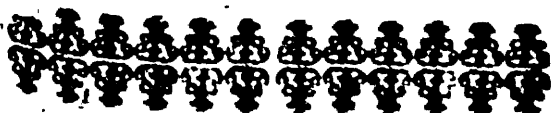
pellas Raizes das palavras. A Logica he as Regras & frazis do Talmud, & o termo das propozições de arguyr & destinguir, para a concluzaõ, que agora sae a luz. A Rethorica he a proza elegante no seu estilo, em modo de historia: E os versos de Poezia, com as Regras dessa Arte, & ordem dos cõsoãtes.

Tudo isto he a occupaçaõ do estudo deste Medrás; E VMS. receberãõ a vontade deste piqueno offerecimẽto, para lhe dar o amparo & protecçaõ: Onde como Sol luzem os rayos de seu cuydado & vigilancia, esperando reverberarãõ os do Sol Divino em VMS. com a remuneraçaõ de premio felice, & augmento gloriozo.

Muy humilde Servidor de VMS.

SELOMOH DE OLIVEYRA.

A 25. de Kisten Anno 5449.

DEDICATORIA

A os Nobilissimos Senhores Parnasim
de Talmud Toráh, & Thezoureiro
de Hes-Haym.

- O S^r. Abraham Nunez Henriques.
- O S^r. Ymanuel Levi Mendez.
- O S^r. Iosseph Abrabanel Barboza.
- O S^r. Yshac de Matityá Aboab.
- O S^r. Simhon Abrabanel Souza.
- O S^r. Mosch Curiel. Thezoureiro.

DE VMS. (Illustrissimos Senhores) he a obra, posto que seja meu o trabalho, he a obra de VMS. porque como Regentes de nossas Universidades, tudo o que se faz para utilidade dellas, a VMS. se deve todo o empenho.

יד לטון

ב' שפ"ח

LIVRO

DA

GRAMATICA

HEBRAYCA

& CHALDAYCA

Estilo breve & facil.

*Dedicado à os Ss. Parnasim de
Talmud Torà, & Thezoureyro
de Hes-Haym.*

Por Selomoh de Oliveyra.

Em casa de David Tartas
Por Semuel Teyxeyra 5449

אברהם יצחק בן שמואל הי
מחבר גיוון הפסוקים

אברהם יצחק בן שמואל הי
מחבר גיוון הפסוקים